

Šis dokuments ir tikai informatīvs, un tam nav juridiska spēka. Eiropas Savienības iestādes neatbild par tā saturu. Attiecīgo tiesību aktu un to preambulu autentiskās versijas ir publicētas Eiropas Savienības “Oficiālajā Vēstnesī” un ir pieejamas datubāzē “Eur-Lex”. Šie oficiāli spēkā esošie dokumenti ir tieši pieejami, noklikšķinot uz šajā dokumentā iegultajām saitēm

► **B** **EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 1221/2009**

(2009. gada 25. novembris)

par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (*EMAS*), kā arī par Regulas (EK) Nr. 761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu

(OV L 342, 22.12.2009., 1. lpp.)

Grozīta ar:

Oficiālais Vēstnesis

		Nr.	Lappuse	Datums
► <u>M1</u>	Padomes Regula (ES) Nr. 517/2013 (2013. gada 13. maijs)	L 158	1	10.6.2013.
► <u>M2</u>	Komisijas Regula (ES) 2017/1505 (2017. gada 28. augusts)	L 222	1	29.8.2017.
► <u>M3</u>	Komisijas Regula (ES) 2018/2026 (2018. gada 19. decembris)	L 325	18	20.12.2018.

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK)
Nr. 1221/2009**

(2009. gada 25. novembris)

par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audīta sistēmā (EMAS), kā arī par Regulas (EK) Nr. 761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Mērķis

Ar šo tiek izveidota Kopienas vides vadības un audīta sistēma (turpmāk "EMAS"), kurā var brīvprātīgi piedalīties organizācijas, kas atrodas Kopienā vai ārpus tās.

EMAS kā nozīmīga ilgtspējīga patēriņa un ražošanas un ilgtspējīgas rūpniecības politikas rīcības plāna instrumenta mērķis ir veicināt organizāciju veikuma vides jomā pastāvīgu uzlabošanu, izveidojot un ieviešot organizācijās vides vadības sistēmas, sistemātiski, objektīvi un regulāri novērtējot šo sistēmu darbības rezultātus, sniedzot informāciju par veikumu vides jomā un iesaistoties atklātā dialogā ar sabiedrību un citām ieinteresētajām personām, aktīvi iesaistot organizāciju darbiniekus vides vadības sistēmu izveidē un nodrošinot piemērotas apmācības.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "vides politika" ir organizācijas augstākā līmeņa vadības oficiāli formulētie vispārīgie plāni un darbības virziens attiecībā uz veikumu vides jomā, tostarp uz atbilstību visām spēkā esošajām tiesiskajām prasībām vides jomā, kā arī saistības pastāvīgi uzlabot veikumu vides jomā. Tā ir pamats darbībai un mērķu un uzdevumu noteikšanai vides jomā;
- 2) "veikums vides jomā" ir izmērāmi rezultāti, kas izriet no organizācijā veicamās vides aspektu pārvaldības;
- 3) "atbilstība tiesību aktiem" ir spēkā esošo tiesisko prasību vides jomā, tostarp atļaujas nosacījumu, pilnīga īstenošana;
- 4) "vides aspekts" ir organizācijas darbības, ražojumu vai pakalpojumu elements, kas ietekmē vai var ietekmēt vidi;
- 5) "būtisks vides aspekts" ir vides aspekts, kam ir vai var būt būtiska ietekme uz vidi;

▼B

- 6) “tiešs vides aspekts” ir vides aspekts, kas saistīts ar organizācijas darbībām, ražojumiem un pakalpojumiem, kas atrodas tiešā organizācijas pārvaldības kontrolē;
- 7) “netiešs vides aspekts” ir vides aspekts, kas var rasties, organizācijai sadarbojoties ar trešām personām, un kuru organizācija var ietekmēt pienācīgā mērā;
- 8) “ietekme uz vidi” ir jebkādas negatīvas vai pozitīvas vides pārmaiņas, ko pilnīgi vai daļēji izraisa organizācijas darbība, ražojumi vai pakalpojumi;
- 9) “vides pārskats” ir sākotnēja vispusīga analīze par vides aspektiem, ietekmi uz vidi un veikumu vides jomā, kas saistīts ar organizācijas darbību, ražojumiem un pakalpojumiem;
- 10) “vides programma” ietver to pasākumu, pienākumu un līdzekļu aprakstu, kurus veic vai paredzēts veikt, lai sasniegtu mērķus un uzdevumus vides jomā, kā arī termiņus to sasniegšanai;
- 11) “mērķis vides jomā” ir no vides politikas izrietošs vispārīgs mērķis vides jomā, ko organizācija ir apņēmusies sasniegt un kas, ja vien iespējams, ir kvantitatīvi mērāms;
- 12) “uzdevums vides jomā” ir tāda sīki izstrādāta organizācijai vai kādai tās daļai piemērojama prasība attiecībā uz veikumu vides jomā, kura izriet no mērķiem vides jomā un kura jānosaka un jāizpilda, lai sasniegtu šos mērķus;
- 13) “vides vadības sistēma” ir vispārējās pārvaldības sistēmas daļa, kas ietver vides politikas izstrādei, ieviešanai, sasniegšanai, pārskatīšanai un uzturēšanai, kā arī vides aspektu pārvaldībai vajadzīgo organizatorisko struktūru, plānošanu, pienākumus, metodes, procedūras, procesus un resursus;
- 14) “vides vadības paraugprakse” ir efektīvākais veids, kā organizācijām īstenot vides vadības sistēmu attiecīgajā nozarē un kas var sniegt labāko veikumu vides jomā, ņemot vērā ekonomiskos un tehniskos nosacījumus;
- 15) “būtiskas izmaiņas” ir jebkādas izmaiņas organizācijas darbībā, struktūrā, pārvaldē, procesos, aktivitātēs, produktos vai pakalpojumos, kam ir vai kam var būt būtiska ietekme uz organizācijas vides vadības sistēmu, vidi vai cilvēka veselību;
- 16) “iekšējais vides audits” ir sistemātisks, dokumentēts, periodisks un objektīvs vērtējums par organizācijas veikumu vides jomā, vadības sistēmu un vides aizsardzībai izveidotajiem procesiem;
- 17) “auditors” ir organizācijai piederoša fiziska persona vai fizisku personu grupa vai attiecīgajai organizācijai nepiederīga fiziska vai juridiska persona, kas darbojas organizācijas uzdevumā, veicot jo īpaši esošās vides vadības sistēmas novērtējumu un nosakot atbilstību organizācijas vides politikai un programmai, tostarp to, vai ir ievērotas spēkā esošās tiesiskās prasības, kas attiecas uz vidi;

▼B

- 18) “vides deklarācija” ir visaptveroša sabiedrībai un citām ieinteresētajām personām domāta informācija par organizācijas:
- a) struktūru un darbībām;
 - b) vides politiku un vides vadības sistēmu;
 - c) vides aspektiem un ietekmi uz vidi;
 - d) vides programmu, mērķiem un uzdevumiem;
 - e) veikumu vides jomā un atbilstību spēkā esošajām tiesiskajām prasībām vides jomā, kā norādīts IV pielikumā;
- 19) “atjaunināta vides deklarācija” ir visaptveroša sabiedrībai un citām ieinteresētajām personām paredzēta informācija par atjauninājumiem jaunākajā apstiprinātajā vides deklarācijā, ņemot vērā tikai organizācijas veikumu vides jomā un atbilstību spēkā esošajām tiesiskajām prasībām vides jomā, kā noteikts IV pielikumā;
- 20) “vides verificētājs” ir:
- a) atbilstības novērtēšanas iestāde, kā definēts Regulā (EK) Nr. 765/2008, vai jebkura cita apvienība vai šādu iestāžu grupa, kas ir akreditēta saskaņā ar šo regulu; vai
 - b) jebkura fiziska vai juridiska persona vai šādu personu grupa, kas ir licencēta veikt verifikāciju un validāciju saskaņā ar šo regulu;
- 21) “organizācija” ir uzņēmums, korporācija, firma, iestāde vai struktūra, vai arī kāda tās daļa vai to apvienība, kas atrodas Kopienā vai ārpus tās un kas ir vai nav reģistrēta, kas ir valsts vai privāta un kam ir savas funkcijas un pārvalde;
- 22) “objekts” ir konkrēta ģeogrāfiskā vieta, ko pārvalda organizācija un ar ko saistītas organizācijas darbības, ražojumi un pakalpojumi, tostarp visa infrastruktūra, iekārtas un materiāli; objekts ir mazākā struktūra, ko pieņem reģistrēšanai;
- 23) “grupa” ir neatkarīgu organizāciju grupa, kas ir savstarpēji saistītas ģeogrāfiska tuvuma vai uzņēmējdarbības dēļ un kopīgi ievieš vides vadības sistēmu;
- 24) “verifikācija” ir atbilstības novērtējuma procedūra, ko veic vides verificētājs, lai pārbaudītu, vai organizācijas vides pārskats, vides politika, vides vadības sistēma un iekšējais vides audits un tā īstenošana atbilst šīs regulas prasībām;
- 25) “validācija” ir vides verificētāja, kas veica verifikāciju, izsniegts apstiprinājums, ka informācija un dati, kas iekļauti organizācijas vides deklarācijā un atjauninātajā vides deklarācijā, ir precīzi, ticami, pareizi un atbilst šīs regulas prasībām;

▼B

- 26) “izpildiestādes” ir attiecīgās dalībvalstu noteiktās kompetentās iestādes, kuru uzdevums ir atklāt, novērst un izmeklēt spēkā esošo tiesisko prasību vides jomā pārkāpumus un vajadzības gadījumā veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus;
- 27) “veikuma vides jomā rādītājs” ir īpašs rādītājs, ar ko mēra organizācijas veikumu vides jomā;
- 28) “mazas organizācijas” ir:
- a) mikrouzņēmumi, mazi un vidēji uzņēmumi, kā noteikts Komisijas Ieteikumā 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju ⁽¹⁾; vai
 - b) vietējās iestādes, kuru darbības joma aptver mazāk nekā 10 000 iedzīvotāju, vai citas valsts iestādes, kurām ir mazāk nekā 250 darbinieku un kuru gada budžets nepārsniedz EUR 50 miljonus vai kuru gada bilance nepārsniedz EUR 43 miljonus, ja tās atbilst visiem šiem nosacījumiem:
 - i) valsts vai citas publiskas pārvaldes iestādes vai padomdevējas struktūras valsts, reģionu vai vietējā līmenī;
 - ii) fiziskas vai juridiskas personas, kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem veic valsts pārvaldes funkcijas, tostarp īpašus pienākumus un darbības, vai sniedz pakalpojumus vides jomā; un
 - iii) fiziskas vai juridiskas personas, kas b) apakšpunktā minētās struktūras vai personas uzraudzībā veic sabiedriskus pienākumus un funkcijas vai sniedz sabiedriskus pakalpojumus vides jomā;
- 29) “korporatīva reģistrācija” ir tādas organizācijas visu vai dažu objektu viena reģistrācija, kuras objekti atrodas vienā vai vairākās dalībvalstīs vai trešās valstīs;
- 30) “akreditācijas iestāde” ir valstu akreditācijas iestāde, kas izraudzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 4. pantu un atbild par vides verificētāju akreditāciju un uzraudzību;
- 31) “licencēšanas iestāde” ir iestāde, kas izraudzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 5. panta 2. punktu un atbild par vides verificētāju licencēšanu un uzraudzību.

II NODAĻA

ORGANIZĀCIJU REĢISTRĀCIJA*3. pants***Kompetentās iestādes noteikšana**

1. Reģistrācijas pieteikumus no dalībvalstu organizācijām iesniedz attiecīgās dalībvalsts kompetentajai iestādei.

⁽¹⁾ OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.

▼B

2. Organizācija ar objektiem, kas atrodas vienā vai vairākās dalībvalstīs vai trešās valstīs, visu vai vairāku šo objektu reģistrācijas nolūkā var iesniegt vienu korporatīvas reģistrācijas pieteikumu.

Korporatīvas reģistrācijas pieteikumu iesniedz tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā šā punkta nolūkā ir organizācijas galvenā mītne vai vadības centrs.

3. Reģistrācijas pieteikumus no ārpuskopienas organizācijām, tostarp korporatīvās reģistrācijas pieteikumus, kas attiecas tikai uz ārpuskopienas objektiem, iesniedz jebkurai kompetentajai iestādei tajās dalībvalstīs, kuras reģistrē ārpuskopienas organizācijas saskaņā ar 11. panta 1. punkta otro daļu.

Minētās organizācijas nodrošina, ka vides verificētājs, kas veiks verifikāciju un validēs organizācijas vides vadības sistēmu, ir akreditēts vai licencēts tajā dalībvalstī, kurā organizācija iesniedz reģistrācijas pieteikumu.

*4. pants***Sagatavošanās reģistrācijai**

1. Organizācijas, kas vēlas reģistrēties pirmo reizi:

a) veic vides apskatu par visiem organizācijas vides aspektiem atbilstoši I pielikumā un II pielikuma A.3.1. punktā izklāstītajām prasībām;

b) ņemot vērā vides apskata rezultātus, izstrādā un īsteno vides vadības sistēmu, kas aptver visas II pielikumā minētās prasības, attiecīgā gadījumā ņemot vērā vides vadības paraugpraksi attiecīgajā nozarē, kā minēts 46. panta 1. punkta a) apakšpunktā;

c) veic iekšējo revīziju saskaņā ar II pielikuma A.5.5. punktā un III pielikumā noteiktajām prasībām;

d) sagatavo vides deklarāciju saskaņā ar IV pielikumu. Ja konkrētajā nozarē ir pieejami nozares atsauces dokumenti, kā minēts 46. pantā, organizācijas veikuma vides jomā novērtējumu veic, ņemot vērā attiecīgo dokumentu.

2. Organizācijas var izmantot 32. pantā minēto palīdzību, kas ir pieejama dalībvalstī, kurā organizācija iesniedz reģistrācijas pieteikumu.

3. Organizācijām ar sertificētu vides vadības sistēmu, kas atzīta saskaņā ar 45. panta 4. punktu, nav jāīsteno tās daļas, kuras atzītas par līdzvērtīgām šai regulai.

4. Organizācijas iesniedz materiālus vai dokumentārus pierādījumus, kas apliecina, ka organizācija ievēro visas spēkā esošās tiesiskās prasības vides jomā.

▼B

Organizācijas no kompetentās izpildiestādes vai izpildiestādēm var pieprasīt informāciju saskaņā ar 32. pantu vai arī šo informāciju var pieprasīt no vides verificētāja.

Arī uz organizācijām, kas atrodas ārpus Kopienas teritorijas, attiecas tās spēkā esošās tiesiskās prasības vides jomā, kuras piemēro līdzīgām organizācijām dalībvalstīs, kurās šīs organizācijas plāno iesniegt pieteikumu.

Ja attiecībā uz konkrēto nozari ir pieejami nozares atsaucē dokumenti, kā minēts 46. pantā, organizācijas veikuma vides jomā vērtējumu veic, atsaucoties uz attiecīgo dokumentu.

5. Sākotnējo vides apskatu, vides vadības sistēmu, audita procedūru un īstenošanu verificē akreditēts vai licencēts vides verificētājs, un šis verificētājs apstiprina vides deklarāciju.

*5. pants***Reģistrācijas pieteikums**

1. Jebkura organizācija, kas atbilst 4. pantā noteiktajām prasībām, var iesniegt reģistrācijas pieteikumu.

2. Reģistrācijas pieteikumu iesniedz kompetentajai iestādei, kas noteikta saskaņā ar 3. pantu, un pieteikumā iekļauj:

- a) apstiprināto vides deklarāciju elektroniskā vai drukātā formā;
- b) 25. panta 9. punktā minēto deklarāciju, ko parakstījis vides verificētājs, kurš apstiprināja vides deklarāciju;
- c) aizpildītu veidlapu, kurā ir vismaz obligāti sniedzamā informācija, kas noteikta VI pielikumā;
- d) vajadzības gadījumā – dokumentu, kas pierāda, ka piemērojamās maksas ir samaksātas.

3. Pieteikumu raksta (vienā no) tās dalībvalsts valsts valodā(-ām), kurā organizācija iesniedz reģistrācijas pieteikumu.

III NODAĻA

REĢISTRĒTO ORGANIZĀCIJU PIENĀKUMI*6. pants***EMAS reģistrācijas atjaunošana**

1. Reģistrēta organizācija vismaz reizi trijos gados:

- a) saņem verifikāciju attiecībā uz visu vides vadības sistēmu, audita programmu un tās īstenošanu;
- b) sagatavo vides deklarāciju saskaņā ar prasībām, kas noteiktas IV pielikumā, un šai vides deklarācijai ir jābūt vides verificētāja sniegtai validācijai;

▼ B

- c) nosūta apstiprināto vides deklarāciju kompetentajai iestādei;
 - d) nosūta kompetentajai iestādei aizpildītu veidlapu, kurā ir vismaz VI pielikumā noteiktā obligāti sniedzamā informācija;
 - e) vajadzības gadījumā – kompetentajai iestādei samaksā nodevu par reģistrācijas atjaunošanu.
2. Neskarot 1. punktu, reģistrēta organizācija:
- a) saskaņā ar audita programmu veic iekšēju auditu par savu veikumu vides jomā un atbilstību spēkā esošajām tiesiskajām prasībām vides jomā saskaņā ar III pielikumu;
 - b) sagatavo atjauninātu vides deklarāciju saskaņā ar prasībām, kas noteiktas IV pielikumā, un šai vides deklarācijai vides verificētāja sniegtai validācijai;
 - c) nosūta apstiprināto atjaunināto vides deklarāciju kompetentajai iestādei;
 - d) nosūta kompetentajai iestādei aizpildītu veidlapu, kurā ir vismaz VI pielikumā noteiktā obligāti sniedzamā informācija;
 - e) vajadzības gadījumā – maksā kompetentajai iestādei nodevu par reģistrācijas saglabāšanu.
3. Reģistrētas organizācijas vides deklarāciju un atjauninātu vides deklarāciju dara publiski pieejamu viena mēneša laikā kopš reģistrācijas un vienu mēnesi pēc tam, kad ir pabeigta reģistrācijas atjaunošana.

Šo prasību reģistrētas organizācijas var izpildīt, pēc pieprasījuma nodrošinot piekļuvi vides deklarācijai un atjaunotajai vides deklarācijai vai izveidojot saikni ar interneta vietnēm, kurās ir pieejamas minētās vides deklarācijas.

Veidu, kā tās nodrošina publisku piekļuvi, reģistrētas organizācijas norāda VI pielikumā paredzētajā veidlapā.

*7. pants***Uz mazām organizācijām attiecināma atkāpe**

1. Kompetentās iestādes pēc mazas organizācijas pieprasījuma pagarina tai 6. panta 1. punktā minēto triju gadu intervālu līdz četriem gadiem vai 6. panta 2. punktā minēto viena gadu intervālu līdz diviem gadiem, ja vides verificētājs, kurš ir verificējis organizāciju, apstiprina, ka ir izpildīti visi šie nosacījumi:
- a) nav ievērojama apdraudējuma videi;
 - b) organizācija neplāno veikt 8. pantā noteiktās būtiskās pārmaiņas; un

▼B

- c) nav būtisku vietēja mēroga problēmu vides jomā, ko mazas organizācijas pastiprina.

Lai iesniegtu šā punkta pirmajā daļā minēto pieprasījumu, organizācija var izmantot VI pielikumā paredzēto veidlapu.

2. Kompetentā iestāde noraida pieprasījumu, ja nav ievēroti 1. punktā minētie nosacījumi. Tā nosūta organizācijai pamatojumu.
3. Organizācijas, uz kurām attiecināta 1. punktā minēto pagarinājumu līdz diviem gadiem, katru gadu, kad tās ir atbrīvotas no pienākuma nosūtīt apstiprinātu atjaunināto vides deklarāciju, nosūta kompetentajai iestādei neapstiprinātu atjaunināto vides deklarāciju.

*8. pants***Būtiskas pārmaiņas**

1. Ja reģistrētā organizācija plāno īstenot būtiskas pārmaiņas, tā veic vides apskatu par šīm pārmaiņām, tostarp par šo pārmaiņu vides aspektiem un ietekmi uz vidi.
2. Pēc izmaiņu veikšanas vides apskatā organizācija attiecīgi atjaunina sākotnējo vides pārskatu, groza organizācijas vides politiku, vides programmu un vides vadības sistēmu un pārskata un atjaunina visu vides deklarāciju.
3. Visus saskaņā ar 2. punktu grozītos un atjauninātos dokumentus verificē un apstiprina sešos mēnešos.
4. Pēc apstiprināšanas organizācija iesniedz izmaiņas kompetentajai iestādei, izmantojot VI pielikumā iekļauto veidlapu, un dara šīs izmaiņas publiski pieejamas.

*9. pants***Iekšējais vides audits**

1. Reģistrēta organizācija izstrādā audita programmu, tādējādi nodrošinot, ka laikposmā, kas nepārsniedz trīs gadus – vai četrus gadus, ja piemēro 7. pantā minēto atrunu –, iekšējo vides auditu veic par visām organizācijas darbībām saskaņā ar III pielikumā noteiktajām prasībām.
2. Auditu veic auditori, kam individuāli vai kolektīvi piemīt šādu uzdevumu veikšanai vajadzīgā kompetence un kas ir pietiekami neatkarīgi no viņu veiktā audita aptvertajām darbībām, lai spētu spriest objektīvi.
3. Organizācijas vides audita programmā nosaka katra audita vai audita cikla mērķus, tostarp to, cik bieži veicams katras darbības audits.
4. Pēc katra audita un audita cikla auditori sagatavo rakstisku audita ziņojumu.

▼B

5. Auditors paziņo organizācijai par auditā gūtajiem datiem un secinājumiem.
6. Pēc audita procedūras organizācija sagatavo un īsteno atbilstošu rīcības plānu.
7. Organizācija ievieš atbilstošus mehānismus, lai nodrošinātu, ka audita rezultāti tiek ņemti vērā.

*10. pants***EMAS logotipa izmantošana**

1. Neskarot 35. panta 2. punktu, *EMAS* logotipu, kas iekļauts V pielikumā, drīkst izmantot tikai reģistrētas organizācijas un tikai tik ilgi, kamēr to reģistrācija ir derīga.

Logotipā vienmēr norāda organizācijas reģistrācijas numuru.

2. *EMAS* logotipu izmanto tikai atbilstoši V pielikumā noteiktajām tehniskajām specifikācijām.

3. Ja organizācija saskaņā ar 3. panta 2. punktu izvēlas neregistrēt visus savus objektus, tā nodrošina, ka, sazinoties ar sabiedrību un izmantojot *EMAS* logotipu, pastāv skaidrība, uz kuriem objektiem reģistrācija attiecas.

4. *EMAS* logotipu neizmanto:

- a) uz ražojumiem vai to iepakojuma; vai
- b) kopā ar citu darbību un pakalpojumu salīdzinošām norādēm, un to izmanto tā, lai nerastos pārpratumi saistībā ar videi labvēlīgu ražojumu marķējumu izmantošanu.

5. Jebkurai vides informācijai, ko publicē reģistrētā organizācija, var pievienot *EMAS* logotipu ar nosacījumu, ka šāda informācija sniedz atsauci uz organizācijas jaunāko vides deklarāciju vai atjaunināto vides deklarāciju, kuru izmantoja šīs informācijas iegūšanai, un ka minēto informāciju vides verificētājs ir apstiprinājis kā:

- a) precīzu;
- b) pamatotu un verificējamu;
- c) atbilstīgu un izmantotu attiecīgajā kontekstā;
- d) tādu, kas atspoguļo kopējo organizācijas veikumu vides jomā;
- e) tādu, ko nav iespējams interpretēt nepareizi; un
- f) būtisku attiecībā uz kopējo ietekmi uz vidi.

▼B

IV NODAĻA

NOTEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ KOMPETENTAJĀM IESTĀDĒM

*11. pants***Kompetento iestāžu norīkošana un funkcijas**

1. Dalībvalstis norīko kompetentās iestādes, kas saskaņā ar šo regulu ir atbildīgas par to organizāciju reģistrāciju, kuras atrodas Kopienā.

Dalībvalstis var noteikt, ka to norīkotās kompetentās iestādes saskaņā ar šo regulu nodrošina ārpuskopienas organizāciju reģistrāciju un ir par to atbildīgas.

Kompetentās iestādes pārrauga organizāciju iekļaušanu un saglabāšanu reģistrā, tostarp svītrosānu uz laiku vai pavisam.

2. Kompetentās iestādes var būt valsts, reģionālas vai vietējas.

3. Kompetento iestāžu sastāvs garantē to neatkarību un neitralitāti.

4. Kompetentajām iestādēm ir atbilstoši finanšu resursi un cilvēkresursi, lai pienācīgi veiktu tām uzticētos uzdevumus.

5. Kompetentās iestādes konsekventi piemēro šo regulu un piedalās regulārajā salīdzinošajā novērtēšanā, kā minēts 17. pantā.

*12. pants***Pienākumi saistībā ar reģistrācijas procesu**

1. Kompetentās iestādes izstrādā organizāciju reģistrēšanas kārtību. Īpaši svarīgi, lai būtu izstrādāti noteikumi par to, kā:

a) izskatīt ieinteresēto personu, tostarp akreditācijas iestāžu, licencēšanas iestāžu, kompetento izpildiestāžu un organizāciju pārstāvniecības struktūru apsvērumus par organizācijām, kas iesniegušas pieteikumus, vai reģistrētām organizācijām;

b) atteikt reģistrāciju, kā arī uz laiku vai pavisam svītrot organizācijas no reģistra;

c) izskatīt apelācijas un sūdzības par kompetento iestāžu lēmumiem.

2. Kompetentās iestādes izveido un uztur attiecīgajā dalībvalstī reģistrēto organizāciju reģistru, kā arī informāciju par to, kā var iegūt šo organizāciju vides deklarācijas vai atjauninātās vides deklarācijas, un izmaiņu gadījumā katru mēnesi veic reģistra atjaunināšanu.

Reģistrs ir publiski pieejams interneta vietnē.

▼B

3. Kompetentās iestādes katru mēnesi tieši vai ar valsts iestāžu starpniecību, par ko lemj attiecīgā dalībvalsts, ziņo Komisijai par 2. punktā minētajām izmaiņām reģistrā.

*13. pants***Organizāciju reģistrācija**

1. Kompetentās iestādes izskata organizāciju reģistrācijas pieteikumus saskaņā ar kārtību, kas šim nolūkam izstrādāta.

2. Ja organizācija iesniedz reģistrācijas pieteikumu, kompetentā iestāde reģistrē organizāciju un piešķir tai reģistrācijas numuru, ievērojot šādus nosacījumus:

- a) kompetentā iestāde ir saņēmusi reģistrācijas pieteikumu, kurā iekļauti 5. panta 2. punkta a) līdz d) apakšpunktā minētie dokumenti;
- b) kompetentā iestāde ir pārbaudījusi, ka verificēšana un apstiprināšana ir veikta saskaņā ar 25., 26. un 27. pantu;
- c) pamatojoties uz saņemtajiem lietiskajiem pierādījumiem, piemēram, rakstisku ziņojumu no kompetentās izpildiestādes, kompetentā iestāde ir pārliecinājusies, ka nepastāv pierādījumi par to, ka būtu pārkāptas spēkā esošās tiesiskās prasības vides jomā;
- d) ieinteresētās personas nav iesniegušas attiecīgas sūdzības, vai arī sūdzības ir pienācīgi noregulētas;
- e) kompetentā iestāde, pamatojoties uz saņemtajiem pierādījumiem, ir pārliecinājusies, ka organizācija atbilst šīs regulas prasībām; un
- f) attiecīgā gadījumā – kompetentā iestāde ir saņēmusi reģistrācijas maksu.

3. Kompetentā iestāde informē organizāciju par tās reģistrēšanu un izsniedz organizācijai tās reģistrācijas numuru un *EMAS* logotipu.

4. Ja kompetentā iestāde secina, ka pieteikuma iesniedzēja organizācija neatbilst 2. punktā minētajām prasībām, tā atsaka organizācijas reģistrāciju un nosūta tai pamatojumu.

5. Ja kompetentā iestāde no akreditācijas vai licencēšanas iestādes saņem rakstisku uzraudzības ziņojumu, kurā ir pierādījumi par to, ka vides verificētājs nav atbilstoši rīkojies, lai nodrošinātu, ka pieteikuma iesniedzēja organizācija ievēro šajā regulā noteiktās prasības, minētajai organizācijai atsaka reģistrāciju. Kompetentā iestāde aicina organizāciju iesniegt jaunu reģistrācijas pieteikumu.

6. Kompetentā iestāde apspriežas ar iesaistītajām personām, tostarp organizāciju, lai iegūtu vajadzīgos pierādījumus lēmuma pieņemšanai par reģistrācijas atteikšanu organizācijai.

▼B*14. pants***Organizācijas reģistrācijas atjaunošana**

1. Kompetentā iestāde atjauno organizācijas reģistrāciju, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:
 - a) kompetentā iestāde ir saņēmusi validētu vides deklarāciju, kā minēts 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā, validētu atjaunināto vides deklarāciju, kā minēts 6. panta 2. punkta c) apakšpunktā, vai nevalidētu vides deklarāciju, kā minēts 7. panta 3. punktā;
 - b) kompetentā iestāde ir saņēmusi aizpildītu veidlapu, kurā ietverts vismaz VI pielikumā norādītais informācijas minimums, kā minēts 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā un 6. panta 2. punkta d) apakšpunktā;
 - c) kompetentajai iestādei nav pierādījumu, ka verificēšana un validēšana nav veikta saskaņā ar 25., 26. un 27. pantu;
 - d) kompetentajai iestādei nav pierādījumu par organizācijas neatbilstību spēkā esošajām tiesiskajām prasībām vides jomā;
 - e) ieinteresētās personas nav iesniegušas attiecīgas sūdzības, vai arī sūdzības ir pienācīgi noregulētas;
 - f) kompetentā iestāde, pamatojoties uz saņemtajiem pierādījumiem, ir pārliecinājusies, ka organizācija atbilst šīs regulas prasībām; un
 - g) attiecīgā gadījumā – kompetentā iestāde ir saņēmusi reģistrācijas atjaunošanas maksu.
2. Kompetentā iestāde paziņo organizācijai, ka tās reģistrācija ir atjaunota.

*15. pants***Organizāciju svītrosana no reģistra uz laiku vai pavisam**

1. Ja kompetentā iestāde uzskata, ka reģistrēta organizācija nepilda šo regulu, tā dod iespēju organizācijai iesniegt savus apsvērumus šajā jautājumā. Ja organizācija nesniedz apmierinošu atbildi, to uz laiku vai pavisam svītros no reģistra.
2. Ja kompetentā iestāde no akreditācijas vai licencēšanas iestādes saņem rakstisku ziņojumu, kurā ir pierādījumi par to, ka vides verificētājs nav atbilstoši rīkojies, lai nodrošinātu, ka reģistrētā organizācija ievēro šajā regulā noteiktās prasības, organizāciju uz laiku svītros no reģistra.
3. Reģistrētu organizāciju, attiecīgi, uz laiku vai pavisam svītros no reģistra, ja divos mēnešos pēc attiecīgas prasības kompetentā iestāde no minētās organizācijas nav saņēmusi:
 - a) apstiprinātu vides deklarāciju, atjauninātu vides deklarāciju vai parakstītu 25. panta 9. punktā minēto deklarāciju;

▼B

- b) organizācijas aizpildītu veidlapu, kurā ir vismaz obligāti sniedzamā informācija, kas noteikta VI pielikumā.
4. Ja kompetentā izpildiestāde ar rakstisku ziņojumu informē kompetento iestādi par to, ka organizācija ir pārkāpusi kādas spēkā esošas tiesiskās prasības vides jomā, kompetentā iestāde, attiecīgi, uz laiku vai pavisam svītrot no reģistra atsauci uz šo organizāciju.
5. Ja kompetentā iestāde nolemj reģistrāciju uz laiku vai pavisam svītrot, tā ņem vērā vismaz šādus apsvērumus:
- a) ietekmi uz vidi, ko izraisījis tas, ka organizācija nav izpildījusi šajā regulā noteiktās prasības;
- b) prognozi, ka organizācija nepildīs šajā regulā noteiktās prasības, vai apstākļus, kas var to izraisīt;
- c) iepriekšējos gadījumus, kad organizācija nav izpildījusi šajā regulā noteiktās prasības; un
- d) īpašus apstākļus saistībā ar organizāciju.
6. Lai iegūtu vajadzīgos pierādījumus lēmuma pieņemšanai par svītrošanu no reģistra uz laiku vai pavisam, kompetentā iestāde apspriežas ar iesaistītajām personām, tostarp organizāciju.
7. Ja kompetentā iestāde kā citādi, nevis no akreditācijas vai licencēšanas iestādes rakstiska uzraudzības ziņojuma, ir guvusi pierādījumus, ka vides verificētājs nav pietiekami aktīvi rīkojies, lai nodrošinātu, ka organizācija ievēro šīs regulas prasības, tā apspriežas ar akreditācijas vai licencēšanas iestādi, kuras pakļautībā ir vides verificētājs.
8. Kompetentā iestāde pamato pieņemtos pasākumus.
9. Kompetentā iestāde sniedz organizācijai atbilstošu informāciju par apspriešanos ar iesaistītajām personām.
10. Ja organizācija uz laiku svītrot no reģistra un kompetentā iestāde ir saņēmusi pietiekamu informāciju, ka organizācija atbilst šīs regulas prasībām, to atjauno reģistrā.

*16. pants***Kompetento iestāžu forums**

1. Kompetentās iestādes izveido visu dalībvalstu Kompetento iestāžu forumu (turpmāk “Kompetento iestāžu forums”), un tas sanāk vismaz reizi gadā, piedaloties Komisijas pārstāvim.

Kompetento iestāžu forums pieņem savu reglamentu.

2. Kompetento iestāžu forumā piedalās kompetentās iestādes no katras dalībvalsts. Ja vienā dalībvalstī ir vairākas kompetentās iestādes, veic attiecīgus pasākumus, lai visām iestādēm nodrošinātu informāciju par Kompetento iestāžu foruma darbību.

▼B

3. Kompetento iestāžu forums izstrādā norādījumus, lai nodrošinātu konsekventu kārtību organizāciju reģistrācijai saskaņā ar šo regulu, ietverot organizāciju reģistrācijas atjaunošanu un saglabāšanu, un svītrosānu no reģistra uz laiku vai pavisam gan Kopienā, gan ārpus tās.

Kompetento iestāžu forums nosūta Komisijai pamatnostādņu dokumentus un dokumentus, kas attiecas uz salīdzinošo novērtējumu.

4. Attiecīgā gadījumā Komisija ierosina norādījumus par Kompetento iestāžu foruma apstiprinātajām saskaņošanas procedūrām, lai tos pieņemtu saskaņā ar 49. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

Minētos dokumentus padara publiski pieejamus.

*17. pants***Kompetento iestāžu salīdzinošā novērtēšana**

1. Kompetento iestāžu forums organizē salīdzinošo novērtēšanu, lai pārbaudītu katras kompetentās iestādes reģistrācijas sistēmas atbilstību šai regulai un izstrādātu vienotu pieeju reģistrācijas noteikumu piemērošanai.

2. Salīdzinošo novērtēšanu veic regulāri un vismaz reizi četros gados, un tajā ietver 12., 13. un 15. pantā paredzēto noteikumu un procedūru novērtējumu. Salīdzinošajā novērtēšanā piedalās visas kompetentās iestādes.

3. Komisija izstrādā salīdzinošā novērtējuma veikšanas procedūru, tostarp arī atbilstīgas procedūras salīdzinošā novērtējuma rezultātā pieņemtu lēmumu pārsūdzēšanai.

Šos pasākumus, kuri ir paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs regulas elementus, to papildinot, pieņem saskaņā ar 49. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

4. Šā panta 3. punktā minētās procedūras ievieš, pirms tiek veikta pirmā salīdzinošā novērtēšana.

5. Kompetento iestāžu forums regulāri nosūta Komisijai un saskaņā ar 49. panta 1. punktu izveidotajai komitejai ziņojumu par salīdzinošo novērtējumu.

Pēc tam, kad Kompetento iestāžu forums un šā punkta pirmajā daļā minētā komiteja ir apstiprinājuši ziņojumu, to dara publiski pieejamu.

V NODAĻA

VIDES VERIFICĒTĀJI*18. pants***Vides verificētāju pienākumi**

1. Vides verificētāji vērtē, vai organizācijas vides apskats, vides politika, vadības sistēma, audita procedūras un to īstenošana atbilst šīs regulas prasībām.

▼ B

2. Vides verificētāji verificē:
 - a) organizācijas atbilstību visām šīs regulas prasībām saistībā ar sākotnējo vides apskatu, vides vadības sistēmu, vides auditu un tā rezultātiem, un vides deklarāciju vai atjauninātu vides deklarāciju;
 - b) organizācijas atbilstību spēkā esošajām Kopienas, valsts, reģionālajām un vietējām tiesiskajām prasībām vides jomā;
 - c) ilgstošus organizācijas centienus uzlabot veikumu vides jomā; un
 - d) to datu un informācijas pamatotību, ticamību un pareizību, kuri ietverti šādos dokumentos:
 - i) vides deklarācijā;
 - ii) atjauninātajā vides deklarācijā;
 - iii) jebkurā citā informācijā par vidi, kura ir jāapstiprina.
3. Jo īpaši vides verificētāji verificē sākotnējā vides apskata vai audita atbilstību vai citas procedūras, nepieļaujot šo procedūru nevajadzīgu atkārtošānu.
4. Vides verificētāji verificē, vai iekšējā audita rezultāti ir uzticami. Šim nolūkam viņi var attiecīgā gadījumā izmantot pārbaudes uz vietas.
5. Veicot verificēšanu, lai sagatavotos organizācijas reģistrēšanai, vides verificētājs pārbauda, vai organizācija atbilst vismaz šādām prasībām:
 - a) saskaņā ar II pielikumu darbojas pilnībā funkcionējoša vides vadības sistēma;
 - b) pastāv un ir sāta pilnībā plānota audita programma, kā paredzēts III pielikumā, ietverot vismaz visbūtiskāko ietekmi uz vidi;
 - c) ir pabeigta II pielikuma A daļā minētās vadības sistēmas pārskatīšana; kā arī
 - d) saskaņā ar IV pielikumu ir sagatavota vides deklarācija un tiek ņemti vērā nozares atsaucē dokumenti, ja tādi ir pieejami.
6. Veicot verificēšanu saistībā ar organizācijas atjaunošanu reģistrā, kā minēts 6. panta 1. punktā, vides verificētājs pārbauda, vai organizācija atbilst šādām prasībām:
 - a) saskaņā ar II pielikumu organizācijā darbojas pilnībā funkcionējoša vides vadības sistēma;
 - b) organizācijā pilnībā darbojas plānotā audita programma un atbilstīgi III pielikumam ir pabeigts vismaz viens audita cikls;

▼B

- c) organizācija ir pabeigusi vienu vadības sistēmas pārskatīšanu; un
 - d) saskaņā ar IV pielikumu organizācija ir sagatavojusi vides deklarāciju, un tiek ņemti vērā nozares atsaucēs dokumenti, ja tādi ir pieejami.
7. Veicot verificēšanu saistībā ar atjaunošanu reģistrā, kā minēts 6. panta 2. punktā, vides verificētājs pārbauda, vai organizācija atbilst vismaz šādām prasībām:
- a) organizācijā ir veikts iekšējais audits attiecībā uz veikumu vides jomā un atbilstību spēkā esošajām tiesiskajām prasībām vides jomā saskaņā ar III pielikumu;
 - b) organizācija var pierādīt, ka joprojām ievēro spēkā esošās tiesiskās prasības vides jomā un joprojām veic uzlabojumus attiecībā uz veikumu vides jomā; un
 - c) saskaņā ar IV pielikumu organizācija ir sagatavojusi atjaunotu vides deklarāciju, un attiecīgā gadījumā ir ņemti vērā nozares atsaucēs dokumenti.

*19. pants***Verifikācijas biežums**

1. Apspriežoties ar organizāciju, vides verificētājs izveido programmu, lai nodrošinātu, ka tiek verificēti visi 4., 5. un 6. pantā minētie elementi, kas vajadzīgi reģistrēšanai un atjaunošanai reģistrā.

2. Vides verificētājs ne retāk kā reizi 12 mēnešos apstiprina visu atjaunināto informāciju vides deklarācijā vai atjaunotajā vides deklarācijā.

Vajadzības gadījumā piemēro 7. pantā paredzēto atkāpi.

*20. pants***Prasības attiecībā uz vides verificētājiem**

1. Lai iegūtu akreditāciju vai licenci saskaņā ar šo regulu, vides verificētāja kandidāts iesniedz pieprasījumu akreditācijas vai licencēšanas iestādē, kurā tas vēlas saņemt akreditāciju vai licenci.

Šajā pieprasījumā norāda pieprasīto akreditācijas vai licences jomu atbilstīgi saimniecisko darbību klasifikācijai, kas noteikta Regulā (EK) Nr. 1893/2006 ⁽¹⁾.

2. Vides verificētājs akreditācijas vai licencēšanas iestādei sniedz atbilstošus pierādījumus par savu kompetenci, tostarp zināšanām, attiecīgo pieredzi un tehniskajām spējām, kuras ir būtiskas attiecībā uz pieprasīto akreditāciju vai licenci, saistībā ar šādām jomām:

- a) šo regulu;
- b) vides vadības sistēmu vispārīgu funkcionēšanu;

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1893/2006 (2006. gada 20. decembris), ar ko izveido *NACE* 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju (OV L 393, 30.12.2006., 1. lpp.).

▼B

- c) attiecīgajiem nozares atsaucēs dokumentiem, ko Komisija izdevusi saskaņā ar 46. pantu, attiecībā uz šīs regulas piemērošanu;
- d) tiesiskajām, normatīvajām un administratīvajām prasībām attiecībā uz darbībām, kurām veic verificēšanu un apstiprināšanu;
- e) vides aspektiem un ietekmi uz vidi, tostarp ilgtspējīgu attīstību saistībā ar vidi;
- f) vides jautājumu jomā būtiskiem tehniskiem aspektiem attiecībā uz darbībām, kurām veic verificēšanu un apstiprināšanu;
- g) verificējamās un apstiprināmās darbības funkcionēšanu kopumā, lai novērtētu vadības sistēmas atbilstību saistībā ar organizācijas un tās produktu, pakalpojumu un darbību mijiedarbību ar vidi, tostarp vismaz par:
 - i) organizācijas izmantotajām tehnoloģijām;
 - ii) terminoloģiju un darbībās izmantotajiem instrumentiem;
 - iii) ekspluatācijas darbībām un to mijiedarbības ar vidi raksturlielumiem;
 - iv) metodēm būtisku vides aspektu novērtēšanai;
 - v) piesārņojuma kontroli un tā mazināšanas tehnoloģijām;
- h) vides audita prasībām un metodēm, tostarp spēju veikt efektīvu vides vadības sistēmas verificācijas auditu, atbilstošu audita konstatējumu un secinājumu noteikšanu un audita pārskatu sagatavošanu un sniegšanu mutiski vai rakstiski, lai nodrošinātu skaidru verificācijas audita apliecinājumu;
- i) informācijas auditu, vides deklarāciju un atjaunotu vides deklarāciju attiecībā uz datu pārvaldību, datu glabāšanu un apstrādi, datu izklāstu rakstiskā vai grafiskā veidā, lai konstatētu iespējamās datu kļūdas, pieņemumu un aplēšu izmantošanu;
- j) ražojumu un pakalpojumu vides dimensiju, tostarp vides aspektiem un veikumu vides jomā ekspluatācijas laikā un pēc tās, kā arī lēmumu pieņemšanai vides jomā sniegto datu integritāti.

3. Vides verificētājam prasa pierādīt, ka viņš nepārtraukti papildinājis profesionālās zināšanas 2. punktā minētajās kompetences jomās, un jābūt gatavam izturēt akreditācijas vai licencēšanas iestādes pārbaudījumu saistībā ar šīm zināšanām.

4. Veicot savus pienākumus, vides verificētājs ir ārēja trešā persona, kā arī neatkarīgs, jo īpaši no organizācijas auditora vai konsultanta, neitrāls un objektīvs.

▼B

5. Vides verificētājs nodrošina savu neatkarību no jebkāda komerciāla, finansiāla vai cita veida spiediena, kas varētu ietekmēt viņa spriedumus vai apdraudēt uzticību viņa spriedumu neatkarībai un godīgumam attiecībā uz verificācijas darbībām. Vides verificētājs nodrošina, ka tiek ievēroti visi noteikumi attiecībā uz minēto.

6. Lai izpildītu šajā regulā noteiktās verificācijas un apstiprināšanas prasības, vides verificētāja rīcībā ir dokumentētas metodes un procedūras, tostarp kvalitātes kontroles mehānisms un konfidencialitātes noteikumi.

7. Ja vides verificētājs ir organizācija, tai ir izstrādāta organizācijas struktūrshēma, kurā norādītas struktūrvienības un pienākumu sadalījums organizācijā, un sagatavota deklarācija par tiesisko statusu, īpašniekiem un finansējuma avotiem.

Organizācijas struktūrshēma ir pieejama pēc pieprasījuma.

8. Atbilstību šīm prasībām nodrošina, veicot novērtēšanu pirms akreditācijas vai licencēšanas un īstenojot akreditācijas vai licencēšanas iestādes uzraudzības funkciju.

*21. pants***Papildu prasības attiecībā uz vides verificētājiem, kas ir fiziskas personas un individuāli veic verificācijas un apstiprināšanas darbības**

Papildus tam, ka tās izpilda 20. pantā izklāstītās prasības, fiziskām personām, kuras pilda vides verificētāja pienākumus un individuāli veic verificēšanu un apstiprināšanu, ir:

- a) vajadzīgā kompetence, lai veiktu verificācijas un apstiprināšanas darbības jomās, kurās viņi licencēti;
- b) ierobežota licences joma atkarībā no viņu personīgās kompetences.

*22. pants***Papildu prasības vides verificētājiem, kuri darbojas trešās valstīs**

1. Ja vides verificētājs plāno veikt verificācijas un apstiprināšanas darbības trešās valstīs, viņš cenšas saņemt akreditāciju vai licenci attiecībā uz konkrēto valsti.

2. Lai saņemtu akreditāciju vai licenci attiecībā uz trešo valsti, papildus 20. un 21. pantā izklāstītajām prasībām vides verificētājam:

- a) jābūt zināšanām un izpratnei par tās trešās valsts, attiecībā uz kuru verificētājs mēģina iegūt akreditāciju vai licenci, tiesiskajām, normatīvajām un administratīvajām prasībām vides jomā;
- b) jāzina un jāsaprot tās trešās valsts valoda, kurā tas vēlas saņemt akreditāciju vai licenci.

▼B

3. Ja vides verificētājs pierāda, ka starp viņu un kvalificētu personu vai organizāciju, kas atbilst minētajām prasībām, pastāv līgumsaistības, 2. punktā minētās prasības uzskata par izpildītām.

Minētā persona vai organizācija ir neatkarīga no verificējamās organizācijas.

*23. pants***Vides verificētāju uzraudzība**

1. Vides verificētāju īstenoto verifikācijas un apstiprināšanas darbību uzraudzību:

- a) dalībvalstīs, kurās tie ir akreditēti vai licencēti, veic akreditācijas vai licencēšanas iestāde, kura piešķirusi akreditāciju vai licenci;
- b) trešā valstī veic akreditācijas vai licencēšanas iestāde, kura vides verificētājam piešķirusi akreditāciju vai licenci minētajām darbībām;
- c) dalībvalstī, kas nav akreditācijas vai licencēšanas dalībvalsts, veic attiecīgās dalībvalsts akreditācijas vai licencēšanas iestāde, kurā notiek verificēšana.

2. Vismaz četras nedēļas pirms katras verificēšanas dalībvalstī vides verificētājs paziņo akreditācijas vai licencēšanas iestādei, kura atbildīga pat attiecīgā vides verificētāja uzraudzību, savus akreditācijas vai licences datus, kā arī verificēšanas laiku un vietu.

3. Vides verificētājs nekavējoties ziņo akreditācijas vai licencēšanas iestādei par jebkādam izmaiņām, kas varētu ietekmēt akreditāciju vai licenci vai to jomu.

4. Ne retāk kā reizi 24 mēnešos akreditācijas licencēšanas iestāde paredz pasākumus, lai pārliecinātos, ka vides verificētājs aizvien atbilst akreditācijas licences prasībām, un pārbaudītu veikto verifikācijas un apstiprināšanas darbību kvalitāti.

5. Uzraudzība var ietvert administratīvu auditu, pārbaudes uz vietas organizācijās, anketēšanu, vides verificētāju apstiprināto vides deklarāciju vai atjauninātu vides deklarāciju pārskatīšanu un verifikācijas ziņojumu pārskatīšanu.

Uzraudzība ir samērīga ar vides verificētāja veikto darbību.

6. Organizācijām ir pienākums ļaut akreditācijas vai licencēšanas iestādēm veikt vides verificētāju uzraudzību verifikācijas un apstiprināšanas procesa gaitā.

7. Akreditācijas vai licencēšanas iestāde pieņem lēmumu anulēt vai apturēt akreditāciju vai licenci vai sašaurināt akreditācijas licences jomu tikai pēc tam, kad vides verificētājam ir dota iespēja izteikties.

▼B

8. Ja uzraugošā akreditācijas vai licencēšanas iestāde uzskata, ka vides verificētāja darbs neatbilst šīs regulas prasībām, tā nosūta rakstisku uzraudzības ziņojumu attiecīgajam vides verificētājam un kompetentajai iestādei, kurā attiecīgā organizācija vēlas saņemt reģistrāciju vai kurā tā ir reģistrēta.

Ja rodas jebkādas turpmākas domstarpības, uzraudzības ziņojumu nosūta Akreditācijas un licencēšanas iestāžu forumam, kas minēts 30. pantā.

*24. pants***Papildu prasības attiecībā uz tādu vides verificētāju uzraudzību, kuri darbojas dalībvalstī, kas nav akreditācijas vai licencēšanas dalībvalsts**

1. Vides verificētājs, kas akreditēts vai licencēts vienā dalībvalstī, vismaz četras nedēļas pirms verificācijas un apstiprināšanas darbību veikšanas kādā citā dalībvalstī paziņo pēdējās minētās dalībvalsts akreditācijas vai licencēšanas iestādei šādu informāciju:

- a) ziņas par savu akreditāciju vai licenci, kompetenci, jo īpaši zināšanām saistībā ar tiesiskajām prasībām vides jomā un attiecīgās dalībvalsts valsts valodu, un – attiecīgā gadījumā – grupas sastāvu;
- b) verificēšanas un apstiprināšanas laiku un vietu;
- c) organizācijas adresi un saziņas līdzekļus.

Šādu paziņošanu veic pirms katras verificācijas un apstiprināšanas darbības.

2. Akreditācijas vai licencēšanas iestāde var lūgt skaidrojumu par verificētāja zināšanām saistībā ar spēkā esošajām tiesiskajām prasībām vides jomā.

3. Akreditācijas vai licencēšanas iestāde var prasīt izpildīt citus nosacījumus, kas nav 1. punktā minētie nosacījumi, ja vien minētās prasības neskar vides verificētāja tiesības sniegt pakalpojumus dalībvalstī, kas nav akreditācijas vai licencēšanas dalībvalsts.

4. Akreditācijas vai licencēšanas iestāde neizmanto 1. punktā minēto procedūru, lai novilcinātu vides verificētāja ierašanos. Ja akreditācijas vai licencēšanas iestāde atbilstīgi 2. un 3. punktam nevar izpildīt savus pienākumus pirms verificācijas un apstiprināšanas laika, ko verificētājs paziņojis saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu, tā sniedz verificētājam pamatotu kavējuma skaidrojumu.

5. Akreditācijas vai licencēšanas iestādes neiekasē diskriminējošus maksājumus par paziņošanu un uzraudzību.

▼B

6. Ja uzraugošā akreditācijas vai licencēšanas iestāde uzskata, ka vides verificētāja darbs neatbilst šīs regulas prasībām, tā nosūta rakstisku uzraudzības ziņojumu attiecīgajam vides verificētājam, akreditācijas vai licencēšanas iestādei, kura piešķirusi akreditāciju vai licenci, un kompetentajai iestādei, kurā attiecīgā organizācija vēlas saņemt reģistrāciju vai kurā tā ir reģistrēta. Ja rodas jebkādas turpmākas domstarpības, uzraudzības ziņojumu nosūta Akreditācijas un licencēšanas iestāžu forumam, kas minēts 30. pantā.

*25. pants***Nosacījumi, kas jāievēro, veicot verificēšanu un apstiprināšanu**

1. Vides verificētājs darbojas savas akreditācijas licences jomā, pamatojoties uz rakstisku vienošanos ar organizāciju.

Vienošanās:

- a) precīzi nosaka darbības jomu;
 - b) paredz konkrētus nosacījumus, lai vides verificētājs varētu darboties neatkarīgi un profesionāli; un
 - c) paredz, ka organizācijai ir pienākums sadarboties vajadzīgajā apmērā.
2. Vides verificētājs nodrošina, ka organizācijas komponenti ir viennozīmīgi definēti un atbilst faktiskajam pienākumu sadalījumam.

Vides deklarācijā skaidri norāda dažādas organizācijas daļas, kurās tiks veikta verificēšana vai apstiprināšana.

3. Vides verificētājs veic 18. pantā aprakstīto elementu novērtējumu.
4. Veicot verificācijas un apstiprināšanas darbības, vides verificētājs pārbauda dokumentus, apmeklē organizāciju, veic pārbaudes uz vietas un intervē personālu.
5. Pirms vides verificētāja apmeklējuma organizācija viņam sniedz pamatinformāciju par organizāciju un tās darbībām, vides politiku un programmu, organizācijā īstenotās vides vadības sistēmas aprakstu, informāciju par veikto vides apskatu vai auditu, ziņojumu par minēto apskatu vai auditu un jebkādiem korigējošiem pasākumiem, kas veikti pēc tam, kā arī vides deklarācijas vai atjauninātas vides deklarācijas projektu.

6. Vides verificētājs organizācijai sagatavo rakstisku ziņojumu par verificācijas rezultātiem, kurā norāda:

- a) visus jautājumus, kas attiecas uz vides verificētāja veiktajām darbībām;

▼B

- b) aprakstu par atbilstību visām šīs regulas prasībām, tostarp apstipriņošus pierādījumus, konstatējumus un secinājumus;
- c) iepriekšējās vides deklarācijās noteikto mērķu un sasniegumu salīdzinājumu, veikuma vides jomā novērtējumu un novērtējumu par organizācijas veikuma vides jomā pastāvīgu uzlabošanu;
- d) vajadzības gadījumā vides apskata, audita metožu, vides vadības sistēmas vai jebkādu citu būtisku procesu tehniskos trūkumus.

7. Ja konstatētas neatbilstības šīs regulas prasībām, ziņojumā papildus norāda:

- a) konstatējumus un secinājumus par organizācijas neatbilstību, kā arī pierādījumus, uz kuriem šie konstatējumi un secinājumi ir balstīti;
- b) jautājumus, kuros vides verificētājs nepiekrīt vides deklarācijas vai atjauninātas vides deklarācijas projektam, un sīkākas ziņas par grozījumiem vai papildinājumiem, kuri būtu jāveic vides deklarācijā vai atjauninātā vides deklarācijā.

8. Vides verificētājs pēc verificācijas apstiprina organizācijas vides deklarāciju vai atjauninātu vides deklarāciju un apliecina, ka tā atbilst šīs regulas prasībām, ar nosacījumu, ka verificācijas un apstiprināšanas iznākums apstiprina, ka:

- a) organizācijas vides deklarācijā vai atjauninātā vides deklarācijā sniegtā informācija un dati ir ticami un pareizi, un tie atbilst šīs regulas prasībām; un
- b) nav pierādījumu, ka organizācija nepilda spēkā esošās tiesiskās prasības vides jomā.

9. Veicot apstiprināšanu, vides verificētājs izdod parakstītu VII pielikumā minēto deklarāciju, kurā apliecina, ka verificācija un apstiprināšana tika veikta saskaņā ar šo regulu.

10. Vienā dalībvalstī akreditēti vai licencēti vides verificētāji var veikt verificācijas un apstiprināšanas darbības jebkurā citā dalībvalstī, ievērojot šajā regulā noteiktās prasības.

Verifikācijas vai apstiprināšanas darbības uzrauga tās dalībvalsts akreditācijas vai licencēšanas iestāde, kurā šīs darbības tiek veiktas. Par darbības uzsākšanu paziņo akreditācijas vai licencēšanas iestādei saskaņā ar grafiku, kas izklāstīts 24. panta 1. punktā.

26. pants

Mazu organizāciju verificēšana un apstiprināšana

1. Veicot verificācijas un apstiprināšanas darbības, vides verificētājs ņem vērā mazu organizāciju īpašos raksturlielumus, tostarp šādus:

- a) īsas pakļautības ķēdes;
- b) daudzfunkcionālu personālu;

▼ B

- c) apmācību darbavietā;
- d) spēju ātri pielāgoties pārmaiņām; un
- e) procedūru ierobežotu dokumentēšanu.

2. Vides verificētājs veic verifikāciju un apstiprināšanu tādā veidā, lai neradītu nevajadzīgu slogu mazām organizācijām.

3. Vides verificētājs ņem vērā objektīvus sistēmas efektivitātes pierādījumus, tostarp to, vai organizācijā ir ar darbības apjomu un sarežģītības pakāpi samērīgas procedūras, kāds ir saistītās ietekmes uz vidi veids un kāda ir uzņēmēju kompetence.

*27. pants***Nosacījumi, kas jāievēro, veicot verifikēšanu un apstiprināšanu trešās valstīs**

1. Dalībvalstī akreditēti vai licencēti vides verificētāji var veikt verifikācijas un apstiprināšanas darbības organizācijā, kas atrodas trešā valstī, ievērojot šajā regulā noteiktās prasības.

2. Vides verificētājs vismaz sešas nedēļas pirms verifikācijas vai apstiprināšanas darbībām trešā valstī paziņo informāciju par savu akreditāciju vai licenci, kā arī verifikācijas un apstiprināšanas laiku un vietu akreditācijas vai licencēšanas iestādei dalībvalstī, kurā attiecīgā organizācija vēlas saņemt reģistrāciju vai kurā tā ir reģistrēta.

3. Verifikācijas un apstiprināšanas darbības uzrauga tās dalībvalsts akreditācijas vai licencēšanas iestāde, kurā attiecīgais vides verificētājs ir akreditēts vai licencēts. Par darbības uzsākšanu paziņo akreditācijas vai licencēšanas iestādei saskaņā ar grafiku, kas izklāstīts 2. punktā.

VI NODAĻA

AKREDITĀCIJAS UN LICENCĒŠANAS STRUKTŪRAS*28. pants***Akreditācija un licencēšana**

1. Akreditācijas iestādes, ko dalībvalstis izraugās saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 4. pantu, saskaņā ar šo regulu ir atbildīgas par vides verificētāju akreditāciju un viņu veikto darbību uzraudzību.

2. Dalībvalstis saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 5. panta 2. punktu var izraudzīties licencēšanas iestādi, kura ir atbildīga par licenču izsniegšanu vides verificētājiem un par to uzraudzību.

▼B

3. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu neatļaut akreditēt vai nelicencēt fiziskas personas kā vides verificētājus.

4. Akreditācijas un licencēšanas iestādes novērtē vides verificētāja kompetenci, ņemot vērā 20., 21. un 22. pantā izklāstītos elementus, kas ir būtiski pieprasītās akreditācijas vai licences jomā.

5. Vides verificētāju akreditācijas vai licences jomu nosaka atbilstīgi Regulā (EK) Nr. 1893/2006 noteiktajai saimniecisko darbību klasifikācijai. Minētās jomas robežas ir atkarīgas no vides verificētāja kompetences, un vajadzības gadījumā tiek ņemts vērā darbības apjoms un sarežģītības pakāpe.

6. Akreditācijas vai licencēšanas iestādes izveido atbilstošas procedūras vides verificētāju akreditācijai vai licencēšanai, akreditācijas vai licences atteikšanai, apturēšanai uz laiku vai atsaukšanai un vides verificētāju uzraudzībai.

Šīs procedūras ietver kārtību, kādā izskata ieinteresēto personu, tostarp kompetento iestāžu un organizācijas pārstāvošo iestāžu, apsvērumus par vides verificētāju kandidātiem un akreditētiem vai licencētiem vides verificētājiem.

7. Ja akreditāciju vai licenci atsaka, akreditācijas vai licencēšanas iestāde informē vides verificētāju par šāda lēmuma iemesliem.

8. Akreditācijas vai licencēšanas iestādes izveido, pārskata un atjaunina sarakstu, kurā norādīti vides verificētāji un viņu akreditācijas vai licences jomas attiecīgās dalībvalstīs, un katru mēnesi ziņo par izmaiņām šajā sarakstā Komisijai un tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā atrodas akreditācijas vai licencēšanas iestāde.

9. Saskaņā ar noteikumiem un procedūrām attiecībā uz darbību uzraudzību, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 765/2008 5. panta 3. punktā, akreditācijas vai licencēšanas iestāde izstrādā uzraudzības ziņojumu, kurā tās pēc apspriešanās ar attiecīgo vides verificētāju nolemj, ka:

a) vides verificētājs nav pienācīgi veicis darbības, lai nodrošinātu, ka organizācija pilda šajā regulā noteiktās prasības;

b) vides verificētājs veicis verificēšanu un apstiprināšanu, pārkāpjot vienu vai vairākas šīs regulas prasības.

Šo ziņojumu nosūta tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā organizācija ir reģistrēta vai kurā tā iesniegusi reģistrācijas pieteikumu, un vajadzības gadījumā akreditācijas vai licencēšanas iestādei, kura piešķirusi akreditāciju vai licenci.

▼B*29. pants***Akreditācijas vai licences apturēšana vai atsaukšana**

1. Pirms akreditācijas vai licences apturēšanas vai atsaukšanas apspriežas ar iesaistītajām personām, tostarp vides verificētāju, lai sniegtu akreditācijas vai licencēšanas iestādei lēmuma pieņemšanai vajadzīgos pierādījumus.
2. Akreditācijas vai licencēšanas iestāde informē vides verificētāju par veikto pasākumu iemesliem un vajadzības gadījumā par apspriešanās procesu ar kompetento izpildiestādi.
3. Akreditāciju vai licenci aptur vai atceļ uz laiku, kamēr ir gūta pārliecība, ka vides verificētājs atbilst šai regulai, vajadzības gadījumā ņemot vērā kļūdas veidu un jomu vai tiesisko prasību pārkāpumu.
4. Akreditācijas vai licences apturēšanas gadījumā to atjauno, ja akreditācijas iestāde ir saņēmusi pietiekamu informāciju, ka vides verificētājs atbilst šai regulai.

*30. pants***Akreditācijas un licencēšanas iestāžu forums**

1. Izveido forumu, kurā ir visas akreditācijas un licencēšanas iestādes no visām dalībvalstīm (turpmāk "Akreditācijas un licencēšanas iestāžu forums"), un tas sanāk vismaz reizi gadā, piedaloties Komisijas pārstāvim.
2. Akreditācijas un licencēšanas iestāžu foruma mērķis ir nodrošināt konsekventas procedūras šādās jomās:
 - a) vides verificētāju akreditācija vai licencēšana saskaņā ar šo regulu, tostarp akreditācijas vai licences atteikšana, apturēšana un atsaukšana;
 - b) akreditētu vai licencētu vides verificētāju veikto darbību uzraudzība.
3. Akreditācijas un licencēšanas iestāžu forumā izstrādā norādījumus jautājumos, kas ir akreditācijas un licencēšanas iestāžu kompetencē.
4. Akreditācijas un licencēšanas iestāžu forums pieņem savu reglamentu.
5. Norādījumu dokumentus, kas minēti 3. punktā, un reglamentu, kas minēts 4. punktā, nosūta Komisijai.
6. Norādījumus, kas attiecas uz saskaņošanas procedūrām, kuras apstiprinājis Akreditācijas un licencēšanas iestāžu forums attiecīgā gadījumā ierosina Komisija, lai pieņemtu tos saskaņā ar 49. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

Šie dokumenti ir publiski pieejami.

▼B*31. pants***Akreditācijas un licencēšanas iestāžu salīdzinošā novērtēšana**

1. Salīdzinošo novērtēšanu, ko organizē Akreditācijas un licencēšanas iestāžu forums, kurš minēts šajā regulā, attiecībā uz vides verificētāju akreditāciju veic regulāri vismaz reizi četros gados, un tajā ietver to noteikumu un procedūru novērtējumu, kas izklāstīti 28. un 29. pantā.

Salīdzinošajā novērtēšanā piedalās visas akreditācijas un licencēšanas iestādes.

2. Akreditācijas un licencēšanas iestāžu forums, kas minēts 30. panta 1. punktā, katru gadu sūta Komisijai un saskaņā ar 49. panta 1. punktu izveidotajai komitejai sistemātisku ziņojumu par salīdzinošo novērtējumu.

Minēto ziņojumu dara publiski pieejamu pēc tam, kad to apstiprinājis Akreditācijas un licencēšanas iestāžu forums un licencēšanas iestāde, kā arī šā punkta pirmajā daļā minētā komiteja.

VII NODAĻA

NOTEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ DALĪBVALSTĪM*32. pants***Atbalsts organizācijām saistībā ar tiesisko prasību vides jomā ievērošanu**

1. Dalībvalstis nodrošina, ka organizācijas saņem piekļuvi informācijai un atbalsta iespējas saistībā ar attiecīgās dalībvalsts tiesiskajām prasībām vides jomā.

2. Atbalsts ir:

- a) informācija par spēkā esošajām tiesiskajām prasībām vides jomā;
- b) informācija par to, kura izpildiestāde ir kompetenta attiecībā uz katru īpašu tiesisko prasību vides jomā, kura noteikta kā spēkā esoša.

3. Dalībvalstis var deleģēt 1. un 2. punktā minētos uzdevumus kompetentajām iestādēm vai jebkurai citai iestādei, kurai ir vajadzīgās zināšanas un pienācīgi resursi šā uzdevuma veikšanai.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka izpildiestādes atbild vismaz uz mazo organizāciju pieprasījumiem par spēkā esošajām tiesiskajām prasībām vides jomā, kuras ir attiecīgās organizācijas kompetencē, un sniedz organizācijām informāciju par līdzekļiem, kā pierādīt, ka organizācijas atbilst attiecīgajām tiesiskajām prasībām.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās izpildiestādes paziņo kompetentajai iestādei, kura reģistrējusi organizāciju, ka reģistrētā organizācija neatbilst spēkā esošo tiesību aktu prasībām vides jomā.

Kompetentā izpildiestāde informē šo kompetento iestādi pēc iespējas ātrāk un jebkurā gadījumā viena mēneša laikā pēc tam, kad tā konstatējusi neatbilstību.

▼ B*33. pants***EMAS popularizēšanas pasākumi**

1. Dalībvalstis sadarbībā ar kompetentajām iestādēm, izpildiestādēm un citām ieinteresētajām personām veic *EMAS* popularizēšanas pasākumus, ņemot vērā 34. līdz 38. pantā minētos pasākumus.
2. Šim nolūkam dalībvalstis var izstrādāt popularizēšanas stratēģiju, ko regulāri pārskata.

*34. pants***Informācija**

1. Dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai informētu:
 - a) sabiedrību par *EMAS* mērķiem un galvenajām sastāvdaļām;
 - b) organizācijas par šīs regulas saturu.
2. Vajadzības gadījumā dalībvalstis izmanto profesionālās publikācijas, vietējos preses izdevumus, popularizēšanas kampaņas vai kādus citus lietderīgus līdzekļus, lai veicinātu *EMAS* plašāku atpazīstamību.

Dalībvalstis var sadarboties, jo īpaši ar nozaru asociācijām, patērētāju organizācijām, vides organizācijām, arodbiedrībām, vietējām iestādēm un citām ieinteresētajām personām.

*35. pants***Popularizēšanas pasākumi**

1. Dalībvalstis veic *EMAS* popularizēšanas pasākumus. Šie pasākumi var ietvert:
 - a) ar *EMAS* saistītu zināšanu un paraugprakses apmaiņas veicināšanu starp visām iesaistītajām personām;
 - b) izstrādā efektīvus instrumentus *EMAS* popularizēšanai un informē par tiem organizācijas;
 - c) tehniska atbalsta sniegšana organizācijām ar *EMAS* saistītu popularizēšanas pasākumu noteikšanas un īstenošanas gaitā;
 - d) veicina partnerības starp organizācijām, lai popularizētu *EMAS*.
2. *EMAS* logotipu bez reģistrācijas numura var izmantot kompetentās iestādes, akreditācijas un licencēšanas iestādes, valsts iestādes un citas ieinteresētās personas, veicot ar *EMAS* saistītu tirdzniecības veicināšanas un reklāmas darbību. Šādos gadījumos V pielikumā noteiktā *EMAS* logotipa lietošana nenozīmē, ka logotipa lietotājs ir reģistrēts, ja tas tā nav.

▼B*36. pants***Mazu organizāciju dalības veicināšana**

Dalībvalstis veic atbilstošus pasākumus, lai veicinātu mazu organizāciju dalību, *inter alia*:

- a) veicinot informācijas pieejamību un atbalsta fondus, kas tām īpaši pielāgoti;
- b) nodrošinot, ka pieņemama reģistrācijas maksa veicina to dalību;
- c) atbalstot tehniskās palīdzības pasākumus.

*37. pants***Grupāla un posmsecīga pieeja**

1. Dalībvalstis veicina to, ka vietējās iestādes, piedaloties rūpniecības asociācijām, tirdzniecības palātām un citām iesaistītajām personām, sniedz īpašu atbalstu ģeogrāfiskā tuvuma vai uzņēmējdarbības virziena dēļ savstarpēji saistītu organizāciju grupām reģistrācijas prasību sasniegšanā, kā minēts 4., 5. un 6. pantā.

Katru grupas organizāciju reģistrē atsevišķi.

2. Dalībvalstis aicina organizācijas ieviest vides vadības sistēmu. Jo īpaši tās veicina posmsecīgu pieeju, kuru īstenojot iegūst *EMAS* reģistrāciju.

3. Saskaņā ar 1. un 2. punktu izstrādātās sistēmas darbojas ar mērķi novērst nevajadzīgas izmaksas dalībniekiem, jo īpaši mazām organizācijām.

*38. pants***EMAS un pārējie Kopienas politikas virzieni un instrumenti**

1. Neierobežojot Kopienas tiesību aktus, dalībvalstis apsver, kā *EMAS* reģistrācija saskaņā ar šo regulu var tikt:

- a) ņemta vērā jaunu tiesību aktu izstrādē;
- b) izmantota kā instruments tiesību aktu piemērošanas un īstenošanas gaitā;
- c) ņemta vērā publiskos iepirkumos un pasūtījumos.

2. Neskarot Kopienas tiesību aktus, īpaši tiesību aktus konkurētspējas, nodokļu un valsts atbalsta jomā, dalībvalstis vajadzības gadījumā veic pasākumus, lai sekmētu organizāciju reģistrāciju *EMAS* vai to palikšanu reģistrā.

Šie pasākumi var ietvert, *inter alia*:

- a) normatīvus atvieglojumus, kuru rezultātā reģistrētu organizāciju uzskata par atbilstošu konkrētām tiesiskajām prasībām vides jomā, kuras noteiktas ar citu juridisku instrumentu palīdzību un uz kuriem norādījušas kompetentās iestādes;

▼B

- b) labāku regulējumu, ar kuru groza citus tiesiskos instrumentus, atceļot, samazinot vai vienkāršojot slogu organizācijām, kuras piedalās *EMAS*, ar mērķi sekmēt tirgu efektīvu darbību un celt konkurētspējas līmeni.

*39. pants***Maksājumi**

1. Dalībvalstis var izveidot maksājumu sistēmu, ņemot vērā šādus apsvērumus:

- a) izmaksas, kas radušās, saskaņā ar 32. pantu dalībvalstu izraudzītajām vai izveidotajām iestādēm sniedzot informāciju un atbalstu organizācijām;
- b) izmaksas, kas radušās saistībā ar vides verificētāju akreditāciju, licencēšanu un uzraudzību;
- c) izmaksas, kas kompetentajām iestādēm radušās, veicot reģistrāciju, reģistrācijas atjaunošanu, svītrojot no reģistra uz laiku vai pavisam, kā arī papildu izmaksas saistībā ar šo procesu administrēšanu attiecībā uz organizācijām, kuras atrodas ārpus Kopienas.

Šīs izmaksas nepārsniedz pieņemamas summas, un tās ir proporcionālas organizācijas lielumam un veicamajam darbam.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka organizācijas ir informētas par visiem piemērojamiem maksājumiem.

*40. pants***Neatbilstība**

1. Ja konstatē neatbilstību šai regulai, dalībvalstis veic piemērotus tiesiskus vai administratīvus pasākumus.

2. Dalībvalstīs ir spēkā efektīvi pasākumi pret *EMAS* logo izmantošanu, pārkāpjot šo regulu.

Var izmantot noteikumus, kas izstrādāti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem ⁽¹⁾.

*41. pants***Informācijas sniegšana un ziņošana Komisijai**

1. Dalībvalstis informē Komisiju par kompetento iestāžu un akreditācijas un licencēšanas iestāžu struktūru un procedūrām, kas attiecas uz to darbību, un vajadzības gadījumā regulāri atjaunina šo informāciju.

⁽¹⁾ OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.

▼B

2. Dalībvalstis reizi divos gados ziņo Komisijai atjauninātu informāciju par pasākumiem, ko tās veikušas saskaņā ar šo regulu.

Minētajos ziņojumos dalībvalstis ņem vērā jaunāko ziņojumu, ko saskaņā ar 47. pantu Eiropas Parlamentam un Padomei sniegusi Komisija.

VIII NODAĻA

NOTEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ KOMISIJU

42. pants

Informācija

1. Komisija informē:
 - a) sabiedrību par *EMAS* mērķiem un galvenajām sastāvdaļām;
 - b) organizācijas par šīs regulas saturu.
2. Komisija uztur un dara publiski pieejamu:
 - a) vides verificētāju un reģistrēto organizāciju reģistru;
 - b) elektronisku datu bāzi, kurā iekļautas vides deklarācijas;
 - c) datu bāzi, kurā iekļauta paraugprakse saistībā ar *EMAS*, tostarp efektīvi instrumenti *EMAS* popularizēšanai un tehniska atbalsta piemēri organizācijām;
 - d) Kopienas līdzekļu uzskaitījumu, kas paredzēti *EMAS* īstenošanas un ar to saistītu projektu un pasākumu finansēšanai.

43. pants

Sadarbība un koordinēšana

1. Komisija vajadzības gadījumā veicina sadarbību starp dalībvalstīm, jo īpaši ar mērķi panākt noteikumu vienotu un konsekventu piemērošanu visā Kopienā attiecībā uz šādiem jautājumiem:
 - a) organizāciju reģistrācija;
 - b) vides verificētāji;
 - c) informācijas sniegšana un atbalsts saskaņā ar 32. pantu.
2. Neskarot Kopienas tiesību aktus publiskā iepirkuma jomā, Komisija un citas Kopienas iestādes un struktūras vajadzības gadījumā atsaucas uz *EMAS* vai citām vides vadības sistēmām, kas atzītas saskaņā ar 45. pantu, vai ekvivalentām sistēmām, minot tās kā nosacījumu darbu izpildes un pakalpojumu līgumu slēgšanai.

▼ B*44. pants***EMAS iekļaušana pārējos Kopienas politikas virzienos un instrumentos**

Komisija apsver, kā *EMAS* reģistrāciju saskaņā ar šo regulu var:

- 1) ņemt vērā jaunu tiesību aktu izstrādē un spēkā esošu tiesību aktu pārskatīšanā, jo īpaši piemērojot normatīvus atvieglojumus un labāku regulējumu, kā izklāstīts 38. panta 2. punktā;
- 2) izmantot kā instrumentu saistībā ar tiesību aktu piemērošanu un īstenošanu.

*45. pants***Saistība ar citām vides vadības sistēmām**

1. Dalībvalstis var iesniegt Komisijai rakstisku pieprasījumu atzīt par atbilstošām attiecīgajām prasībām šajā regulā tās esošās vides vadības sistēmas vai to daļas, kas ir sertificētas atbilstīgi attiecīgām sertifikācijas procedūrām, kuras atzītas valsts vai reģionālā līmenī.
2. Dalībvalstis pieprasījumā norāda vides vadības sistēmu attiecīgās daļas, kas atbilst attiecīgajām šīs regulas prasībām.
3. Dalībvalstis iesniedz pierādījumus par minētās vides vadības sistēmas visu attiecīgo daļu līdzvērtīgumu šai regulai.
4. Komisija, izskatījusi pieprasījumu, kas iesniegts saskaņā ar 1. punktu, un saskaņā ar 49. panta 2. punktā minēto apspriešanās procedūru, atzīst vides vadības sistēmas attiecīgās daļas un sertifikācijas iestāžu akreditācijas vai licencēšanas prasības, ja tā uzskata, ka dalībvalsts ir:
 - a) pieprasījumā pietiekami skaidri norādījusi vides vadības sistēmu attiecīgās daļas, kas atbilst prasībām šajā regulā;
 - b) iesniegusi pietiekamus pierādījumus par minētās vides vadības sistēmas visu attiecīgo daļu līdzvērtīgumu šai regulai.
5. Komisija *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicē atsauces uz atzītajām vides vadības sistēmām, tostarp attiecīgās *EMAS* iedaļas, kas minētas I pielikumā, uz kurām attiecas minētās atsauces, un atzītās akreditācijas vai licencēšanas prasības.

▼B*46. pants***Atsauces dokumentu un norādījumu izstrāde**

1. Komisija, apspriežoties ar dalībvalstīm un citām iesaistītajām personām, izstrādā nozares atsaucē dokumentus, kuros iekļauj:

- a) vides vadības paraugpraksi;
- b) veikuma vides jomā rādītājus konkrētām nozarēm;
- c) vajadzības gadījumā – izcilības kritērijus un vērtēšanas sistēmas, ar kurām nosaka veikuma vides jomā apjomu.

Komisija var arī izstrādāt atsaucē dokumentus vairāku nozaru lietošanai.

2. Komisija ņem vērā spēkā esošos atsaucē dokumentus un rādītājus veikumam vides jomā, kas izstrādāti saskaņā ar citiem Kopienas vides politikas virzieniem un instrumentiem vai starptautiskiem standartiem.

3. Komisija līdz 2010. gada beigām izstrādā darba plānu, kurā iekļauj indikatīvu to nozaru sarakstu, kuras uzskata par prioritārām, lai pieņemtu nozaru un starpnozares atsaucē dokumentus.

Darba plānu padara publiski pieejamu un regulāri atjaunina.

4. Komisija sadarbībā ar Kompetento iestāžu forumu izstrādā norādījumus par organizāciju reģistrēšanu ārpus Kopienas.

5. Komisija sniedz norādījumus par darbībām, kas vajadzīgas, lai piedalītos *EMAS*.

Šie norādījumi ir pieejami tiešsaistē visās Eiropas Savienības iestāžu oficiālajās valodās.

6. Saskaņā ar 1. un 4. punktu izstrādātos dokumentus iesniedz pieņemšanai. Šos pasākumus, kuri ir paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs regulas elementus, to papildinot, pieņem saskaņā ar 49. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

*47. pants***Ziņojumu sniegšana**

Reizi piecos gados Komisija sniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, tajā iekļaujot informāciju par darbībām un pasākumiem saskaņā ar šo nodaļu un informāciju, kas saņemta no dalībvalstīm saskaņā ar 41. pantu.

Ziņojumā iekļauj novērtējumu par sistēmas ietekmi uz vidi un dalībnieku skaita tendenci.

IX NODAĻA
NOBEIGUMA NOTEIKUMI

48. pants

Pielikumu grozījumi

1. Vajadzības gadījumā vai ja tas ir lietderīgi, Komisija var grozīt pielikumus, ņemot vērā *EMAS* darbības gaitā gūto pieredzi, atbildot uz apzināto nepieciešamību sniegt norādījumus par *EMAS* prasībām, ņemot vērā visas izmaiņas starptautiskajos standartos vai ņemot vērā jaunus standartus, kuri ir būtiski šīs regulas efektivitātei.

2. Šos pasākumus, kas ir paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs regulas elementus, pieņem saskaņā ar 49. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

49. pants

Komitejas procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 3. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5.a panta 1. līdz 4. punktu un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

50. pants

Pārskatīšana

Komisija līdz 2015. gada 11. janvārim pārskata *EMAS*, ņemot vērā tās darbības laikā gūto pieredzi un starptautiskās pārmaiņas. Tā ņem vērā Eiropas Parlamentam un Padomei saskaņā ar 47. pantu iesniegtos ziņojumus.

51. pants

Atcelšana un pārejas noteikumi

1. Atceļ šādus tiesību aktus:
 - a) Regulu (EK) Nr. 761/2001;
 - b) Komisijas Lēmumu 2001/681/EK (2001. gada 7. septembris) par norādījumiem, kā īstenot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 761/2001, ar ko organizācijām atļauj brīvprātīgi piedalīties Kopienas vides vadības un audita sistēmā (*EMAS*)⁽¹⁾;

⁽¹⁾ OV L 247, 17.9.2001., 24. lpp.

▼B

- c) Komisijas Lēmumu 2006/193/EK, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 761/2001 nosaka vides vadības un audita sistēmas (*EMAS*) logotipa izmantošanu transporta iepakojumam un terciāram iepakojumam īpašos gadījumos ⁽¹⁾.
2. Atkāpjoties no 1. punkta:
- a) turpina darboties valsts akreditācijas iestādes un kompetentās iestādes, kas izveidotas atbilstīgi Regulai (EK) Nr. 761/2001. Dalībvalstis atbilstīgi šai regulai groza procedūras, ko ievēro akreditācijas iestādes un kompetentās iestādes. Dalībvalstis nodrošina, ka sistēmas, ar ko īsteno grozītās procedūras, sāk pilnībā darboties līdz 2011. gada 11. janvārim;
- b) organizācijas, kas reģistrētas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 761/2001, paliek *EMAS* reģistrā. Veicot nākamo organizācijas verifikāciju, vides verificētājs pārbauda tās atbilstību jaunajām prasībām šajā regulā. Ja nākamā verifikācija jāveic pirms 2011. gada 11. jūlija, nākamās verifikācijas datumu var pārcelt sešus mēnešus uz priekšu, ja tam piekrīt vides verificētājs un kompetentās iestādes;
- c) saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 761/2001 akreditētie vides verificētāji var turpināt darbu atbilstīgi prasībām, kas noteiktas šajā regulā.
3. Atsauces uz Regulu (EK) Nr. 761/2001 uzskata par atsaucēm uz šo regulu un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu VIII pielikumā.

*52. pants***Stāšanās spēkā**

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

⁽¹⁾ OV L 70, 9.3.2006., 63. lpp.

▼ **M2***I PIELIKUMS***VIDES PĀRSKATS**

Vides pārskatu sagatavo par šādām jomām:

1. Organizācijas konteksta noteikšana

Organizācija nosaka tos ārējos un iekšējos jautājumus, kas var pozitīvi vai negatīvi ietekmēt tās spēju sasniegt plānotos vides vadības sistēmas rezultātus.

Šādi jautājumi ietver attiecīgos vides apstākļus, piemēram, klimatu, gaisa kvalitāti, ūdens kvalitāti, dabas resursu pieejamību, bioloģisko daudzveidību.

Tie var arī ietvert (bet ne tikai) šādus apstākļus:

- ārēji apstākļi (piemēram, kultūras, sociālie, politiskie, tiesiskie, regulatīvie, finansiālie, tehnoloģiskie, ekonomiskie, vides un konkurences apstākļi),
- iekšējie apstākļi, kas saistīti ar organizatoriskiem raksturlielumiem (piemēram, organizācijas darbības, ražojumi un pakalpojumi, stratēģiskā vadība, kultūra un spējas).

2. Ieinteresēto personu identificēšana un attiecīgo vajadzību un vēlmju noteikšana

Organizācija nosaka ieinteresētās personas, kas ir būtiskas vides vadības sistēmai, šo ieinteresēto personu attiecīgās vajadzības un vēlmes un to, kuras no šīm vajadzībām un vēlmēm tai ir jāievēro vai kuras tā izvēlas ievērot.

Ja organizācija nolemj brīvprātīgi pieņemt tādu ieinteresēto personu attiecīgās vajadzības un vēlmes vai piekrt tām, uz kurām neattiecas tiesiskās prasības, tās kļūst par daļu no organizācijas atbilstības pienākumiem.

3. Piemērojamo tiesisko prasību vides jomā identificēšana

Papildus spēkā esošo tiesisko prasību reģistra izveidei organizācija norāda arī to, kā var sniegt pierādījumus par to, ka tā izpildījusi dažādās tiesiskās prasības.

4. Tiešo un netiešo vides aspektu identificēšana un būtisko aspektu noteikšana

Organizācija identificē visus tiešos un netiešos vides aspektus, kuriem ir pozitīva vai negatīva ietekme uz vidi, iedalot tos attiecīgi no kvalitātes un kvantitātes viedokļa, un izveido visu identificēto vides aspektu reģistru. Organizācija, pamatojoties uz kritērijiem, kuri noteikti saskaņā ar šā pielikuma 5. punktu, arī nosaka, kuri no šiem aspektiem ir būtiski.

Identificējot tiešos un netiešos vides aspektus, ir svarīgi, lai organizācijas arī ņemtu vērā vides aspektus, kuri saistīti ar to pamatdarbību. Ar organizācijas objektu un inventāra vides aspektu uzskaitījumu nepietiek.

Identificējot savu darbību, ražojumu un pakalpojumu tiešos un netiešos vides aspektus, organizācija pieņem aprites cikla perspektīvu, ņemot vērā aprites cikla posmus, kurus tā var kontrolēt vai ietekmēt. Atkarībā no organizācijas darbības šādi posmi parasti ietver izejvielu ieguvu, pasūtījumus un iepirkumus, dizaina izstrādi, ražošanu, transportēšanu, lietošanu, aprites cikla beigu apstrādi un galīgo likvidēšanu.

▼ **M2**4.1. *Tiešie vides aspekti*

Tiešie vides aspekti ir saistīti ar organizācijas darbībām, ražojumiem un pakalpojumiem, kuri atrodas tiešā organizācijas pārvaldības kontrolē.

Visām organizācijām jāņem vērā savu darbību tiešie aspekti.

Tiešie vides aspekti ietver (bet ne tikai) šādus:

- 1) emisijas gaisā;
- 2) noplūde ūdenī (tostarp infiltrācija gruntsūdeņos);
- 3) cieto un citu, jo īpaši bīstamo, atkritumu rašanās, to pārstrāde, otrreizēja izmantošana, transportēšana un likvidēšana;
- 4) zemes izmantošana un piesārņošana;
- 5) enerģijas, dabas resursu (tostarp ūdens, faunas un floras) un izejvielu izmantošana;
- 6) piedevu un palīgvielu, arī pusfabrikātu izmantošana;
- 7) vietēja mēroga jautājumi (troksnis, vibrācijas, smakas, putekļi, izskats u. c.).

Identificējot vides aspektus jāņem vērā arī šādi jautājumi:

- tādu vides avāriju un citu ārkārtas situāciju izcelšanās riski, kam ir iespējama ietekme uz vidi (piemēram, ķīmiskas avārijas), kā arī iespējamās anormālās situācijas, kuras varētu izraisīt iespējamu ietekmi uz vidi,
- transporta jautājumi attiecībā uz precēm un pakalpojumiem, kā arī darbinieku komandējumiem.

4.2. *Netiešie vides aspekti*

Netiešie vides aspekti var rasties, organizācijai sadarbojoties ar trešām personām, kuras pienācīgā mērā var ietekmēt organizācija.

Tie ietver (bet ne tikai) šādus aspektus:

- 1) ar ražojumu un pakalpojumu aprites ciklu saistīti jautājumi, ko organizācija var ietekmēt (izejvielu ieguve, dizaina izstrāde, pasūtījumi un iepirkumi, ražošana, transportēšana, lietošana, aprites cikla beigu apstrāde un galīgā likvidēšana);
- 2) kapitālieguldījumi, aizdevumu piešķiršana un apdrošināšanas pakalpojumi;
- 3) jauni tirgi;
- 4) pakalpojumu klāsts un sastāvs (piemēram, transports vai ēdināšana);
- 5) administratīvi un ar plānošanu saistīti lēmumi;
- 6) ražojumu klāsts;
- 7) līgumslēdzēju, apakšuzņēmēju, piegādātāju un apakšpiegādātāju veikums un prakse vides jomā.

Organizācijām jāspēj pierādīt, ka būtiskie vides aspekti un ar šiem aspektiem saistītā ietekme ir ņemta vērā vadības sistēmas darbā.

▼ **M2**

Organizācijai būtu jācenšas nodrošināt, lai piegādātāji un personas, kas darbojas organizācijas vārdā, veicot līgumos noteiktās darbības, ievēro organizācijas vides politiku.

Organizācija apsver, kā tā var ietekmēt minētos netiešos vides aspektus un kādus pasākumus var veikt, lai mazinātu to ietekmi uz vidi vai palielinātu vidisko labumu.

5. **Vides aspektu būtiskuma novērtēšana**

Organizācija nosaka kritērijus, lai vērtētu savu darbību, ražojumu un pakalpojumu vides aspektu būtiskumu, un tos piemēro, lai tādējādi noteiktu, kuriem vides aspektiem ir būtiska ietekme uz vidi, ņemot vērā aprites cikla perspektīvu.

Organizācijas izstrādātajos kritērijos ņem vērā tiesību aktus, turklāt tie ir vispusīgi, neatkarīgi pārbaudāmi, reproducējami un publiski pieejami.

Nosakot šos kritērijus, organizācija ņem vērā šādus elementus:

- 1) iespējamais kaitējums vai vidiskais labums, tostarp attiecībā uz bioloģisko daudzveidību;
- 2) vides stāvoklis (vides trauslums vietējā, reģionālā vai pasaules mērogā);
- 3) aspekta vai ietekmes apjomīgums, daudzums, biežums un atgriezeniskums;
- 4) attiecīgu tiesību aktu vides jomā esība un prasības;
- 5) ieinteresēto personu, tostarp organizācijas darbinieku, viedoklis.

Var ņemt vērā papildu elementus atkarībā no organizācijas darbību, ražojumu un pakalpojumu veida.

Pamatojoties uz noteiktajiem kritērijiem, organizācija vērtē vides aspektu un ietekmes uz vidi būtiskumu. Lai to izdarītu, organizācija ņem vērā apsvērumus, kas var ietvert (bet ne tikai):

- 1) esošos organizācijas datus par materiālu un enerģijas patēriņu, noplūdi, atkritumiem un emisijām saistībā ar risku;
- 2) organizācijas darbības, kuras reglamentētas tiesību aktos vides jomā;
- 3) ar iepirkumu saistītās darbības;
- 4) organizācijas ražojumu dizainu, izstrādi, ražošanu, izplatīšanu, apkopi, izmantošanu, atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un likvidēšanu;
- 5) organizācijas darbības, kurām ir visaugstākās ar vidi saistītās izmaksas un kuras sniedz vislielāko vidisko labumu.

Vērtējot savu darbību radītās ietekmes uz vidi būtiskumu, organizācija ņem vērā parastos darbības apstākļus, darbības uzsākšanas un pārtraukšanas apstākļus, kā arī loģiski paredzamus ārkārtas apstākļus. Ņem vērā iepriekšējās, pašreizējās un plānotās darbības.

▼ M2**6. Tās informācijas vērtējums, kura saņemta pēc iepriekšējo incidentu izmeklēšanas**

Organizācija ņem vērā informāciju, kas saņemta pēc iepriekšējo incidentu izmeklēšanas un kas varētu ietekmēt tās spēju sasniegt plānotos tās vides vadības sistēmas rezultātus.

7. Risku un izdevību apzināšana un dokumentēšana

Organizācija nosaka un dokumentē riskus un izdevības, kas saistīti ar tās vides aspektiem, atbilstības pienākumiem un citiem 1.–4. punktā identificētajiem jautājumiem un prasībām.

Organizācija galveno uzmanību pievērš tiem riskiem un izdevībām, kam jāpievēršas, lai nodrošinātu to, ka vides vadības sistēma var sasniegt savu plānoto rezultātu, lai novērstu nevēlamu ietekmi vai avārijas un lai pastāvīgi uzlabotu organizācijas veikumu vides jomā.

8. Pastāvošo procesu, prakses un procedūru izskatīšana

Organizācija pārskata pastāvošos procesus, praksi un procedūras un nosaka, kuras ir vajadzīgas, lai nodrošinātu vides vadības saglabāšanu ilgtermiņā.

▼ **M2***II PIELIKUMS***VIDES VADĪBAS SISTĒMAS PRASĪBAS UN PAPILDU JAUTĀJUMI,
KAS JĀRISINA ORGANIZĀCIJĀM, KURAS ĪSTENO EMAS**

EMAS vides vadības sistēmas prasības ir tādas, kā tās izklāstītas EN ISO 14001:2015 standarta 4.–10. iedaļā. Šīs prasības ir pārpublicētas A daļā.

Regulas 4. pantā iekļautās atsauces uz konkrētiem šā pielikuma punktiem būtu jāsaprot šādi:

atsauce uz A.3.1. punktu būtu jāsaprot kā atsauce uz A daļas 6.1. punktu;

atsauce uz A.5.5. punktu būtu jāsaprot kā atsauce uz A daļas 9.2. punktu.

Turklāt organizācijām, kuras īsteno *EMAS*, ir jārisina vairāki papildu jautājumi, kas ir tieši saistīti ar vairākiem EN ISO 14001:2015 standarta 4. iedaļas elementiem. Šīs papildu prasības ir uzskaitītas šā pielikuma B daļā.

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno <i>EMAS</i>
<p>Organizācijas, kas piedalās vides vadības un audita sistēmā (<i>EMAS</i>), īsteno EN ISO 14001:2015 ⁽¹⁾ prasības, kas pārpublicētas turpmāk.</p> <p>A.4. Organizācijas konteksts</p> <p>A.4.1. Organizācijas un tās konteksta izpratne</p> <p>Organizācija nosaka ārējos un iekšējos jautājumus, kuri ir būtiski tās mērķa sasniegšanai un kuri ietekmē tās spēju sasniegt plānotos tās vides vadības sistēmas rezultātus. Šādi jautājumi ietver vides apstākļus, kurus ietekmē vai var ietekmēt organizācija.</p> <p>A.4.2. Ieinteresēto personu vajadzību un vēlmju izprašana</p> <p>Organizācija nosaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ieinteresētās personas, kas ir būtiskas vides vadības sistēmai; b) šo ieinteresēto personu attiecīgās vajadzības un vēlmes (t. i., prasības); c) to, kuras no šīm vajadzībām un vēlmēm kļūst par organizācijas atbilstības pienākumiem. <p>A.4.3. Vides vadības sistēmas tvēruma noteikšana</p> <p>Organizācija nosaka vides vadības sistēmas robežas un piemērojamību, lai definētu tās tvērumu.</p> <p>Nosakot šo tvērumu, organizācija ņem vērā:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) A.4.1. punktā minētos ārējos un iekšējos jautājumus; b) A.4.2. punktā minētos atbilstības pienākumus; c) tās organizatoriskās(-o) vienības(-u), funkciju(-as) un fiziskās robežas; d) tās darbības, ražojumus un pakalpojumus; e) tās pilnvaras un spēju veikt kontroli un īstenot ietekmi. 	

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno EMAS
<p>Tiklīdz tvērums ir definēts, visas tajā ietvertās organizācijas darbības, ražojumi un pakalpojumi ir jāiekļauj vides vadības sistēmā.</p> <p>Informāciju par tvērumu glabā kā dokumentētu informāciju, kas ir pieejama ieinteresētajām personām.</p> <p>A.4.4. Vides vadības sistēma</p> <p>Lai sasniegtu plānotos rezultātus, tostarp uzlabotu veikumu vides jomā, organizācija, ievērojot šā starptautiskā standarta prasības, izveido, īsteno, uztur un pastāvīgi uzlabo vides vadības sistēmu, tostarp nepieciešamos procesus un to mijiedarbību.</p> <p>Veidojot un uzturot vides vadības sistēmu, organizācija ņem vērā 4.1. un 4.2. punktā sniegto informāciju.</p>	
<p>A.5. Līderība</p> <p>A.5.1. Līderība un saistības</p> <p>Līderību un saistības attiecībā uz vides vadības sistēmu augstākā līmeņa vadība apliecina šādi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) uzņemas atbildību par vides vadības sistēmas efektivitāti; b) nodrošina, ka ir izstrādāta vides politika un noteikti mērķi vides jomā un ka šī politika un mērķi ir saderīgi ar organizācijas stratēģisko virzību un kontekstu; c) nodrošina, ka vides vadības sistēmas prasības ir integrētas organizācijas uzņēmējdarbības procesos; d) nodrošina vides vadības sistēmai vajadzīgo resursu pieejamību; e) paziņo par to, cik svarīga ir efektīva vides vadība un vides vadības sistēmas prasību ievērošana; f) nodrošina, ka vides vadības sistēmā tiek sasniegti plānotie rezultāti; g) vada un atbalsta personas, lai veicinātu vides vadības sistēmas efektivitāti; h) veicina pastāvīgus uzlabojumus; i) atbalsta citas būtiskas vadības lomas, lai demonstrētu līderību attiecībā uz savām atbildības jomām. <p><i>Piezīme.</i> Atsauci uz “uzņēmējdarbību” šajā starptautiskajā standartā var interpretēt plaši, ar to apzīmējot darbības, kas ir vitāli svarīgas organizācijas pastāvēšanas mērķiem.</p>	
<p>A.5.2. Vides politika</p> <p>Augstākā līmeņa vadība definētā vides vadības sistēmas tvēruma ietvaros izveido, īsteno un uztur vides politiku, kas:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) atbilst organizācijas mērķim un kontekstam, tostarp tās darbību, ražojumu un pakalpojumu būtībai, apjomam un ietekmei uz vidi; 	<p>B.1. Veikuma vides jomā pastāvīga uzlabošana</p> <p>Organizācijas apņemas pastāvīgi uzlabot savu veikumu vides jomā.</p> <p>Ja organizāciju veido viens vai vairāki objekti, katrs objekts, uz ko attiecas EMAS, ievēro visas EMAS prasības,</p>

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno EMAS
<p>b) sniedz satvaru, kas palīdz noteikt mērķus vides jomā;</p> <p>c) ietver saistības vides aizsardzības, tostarp piesārņojuma novēršanas, jomā, kā arī citas īpašas saistības, kas nozīmīgas organizācijas kontekstā;</p> <p><i>Piezīme.</i> Citas īpašas vides aizsardzības saistības var ietvert ilgtspējīgu resursu izmantošanu, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, kā arī bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzību.</p> <p>d) ietver saistības izpildīt savus atbilstības pienākumus;</p> <p>e) ietver saistības pastāvīgi uzlabot vides vadības sistēmu, lai nodrošinātu labāku veikumu vides jomā.</p> <p>Informācija par vides politiku:</p> <ul style="list-style-type: none"> — tiek glabāta kā dokumentēta informācija, — tiek paziņota organizācijā, — ir pieejama ieinteresētajām personām. 	<p>tostarp prasību pastāvīgi uzlabot veikumu vides jomā, kā noteikts 2. panta 2. punktā.</p>
<p>A.5.3. Organizācijas lomas, pienākumi un pilnvaras</p> <p>Augstākā līmeņa vadība nodrošina, ka organizācijā attiecīgajām lomām tiek noteikti pienākumi un pilnvaras un ka tie organizācijā ir darīti zināmi.</p> <p>Augstākā līmeņa vadība nosaka pienākumus un pilnvaras:</p> <p>a) nodrošināt, ka vides vadības sistēma atbilst šā starptautiskā standarta prasībām;</p> <p>b) augstākā līmeņa vadībai sniegt ziņojumus par vides vadības sistēmas sniegumu, tostarp par veikumu vides jomā.</p>	<p>B.2. Vadības pārstāvis(-ji)</p> <p>Augstākā līmeņa vadība izraugās konkrētu(-us) augstākā līmeņa vadības pārstāvi(-jus), kuram(-iem) neatkarīgi no citiem pienākumiem nosaka lomas, pienākumus un pilnvaras nodrošināt vides vadības sistēmas atbilstību šai regulai un ziņot augstākā līmeņa vadībai par vides vadības sistēmas veikumu.</p> <p>Augstākā līmeņa vadības pārstāvis var būt organizācijas augstākā līmeņa vadības loceklis.</p>
<p>A.6. Plānošana</p> <p>A.6.1. Darbības ar mērķi novērst riskus un izmantot izdevības</p> <p>A.6.1.1. Vispārīgi</p> <p>Organizācija izveido, īsteno un uztur procesus, kas vajadzīgi, lai izpildītu 6.1.1.–6.1.4. punktā minētās prasības.</p> <p>Plānojot vides vadības sistēmu, organizācija ņem vērā:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 4.1. punktā minētos jautājumus, — 4.2. punktā minētās prasības, — vides vadības sistēmas tvērumu; un nosaka riskus un izdevības saistībā ar tās: <ul style="list-style-type: none"> — vides aspektiem (sk. 6.1.2. punktu), — atbilstības pienākumiem (sk. 6.1.3. punktu), 	<p>B.3. Vides pārskats</p> <p>Organizācijas veic un dokumentē sākotnējo vides pārskatu, kā izklāstīts I pielikumā.</p> <p>Arī uz organizācijām, kas atrodas ārpus Savienības teritorijas, attiecas tās tiesiskās prasības vides jomā, kuras piemēro līdzīgām organizācijām dalībvalstīs, kurās šīs organizācijas plāno iesniegt pieteikumu.</p>

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno EMAS
<p>— citiem 4.1. un 4.2. punktā identificētajiem jautājumiem un prasībām, kas jārisina, lai:</p> <ul style="list-style-type: none"> — nodrošinātu, ka vides vadības sistēma var sasniegt plānotos rezultātus, — novērstu vai mazinātu nevēlamu ietekmi, tostarp iespējamās ārējos vides apstākļus, kas var ietekmēt organizāciju, — panāktu pastāvīgus uzlabojumus. <p>Vides vadības sistēmas tvēruma ietvaros organizācija nosaka iespējamās ārkārtas situācijas, tostarp tādas, kas var radīt ietekmi uz vidi.</p> <p>Organizācija glabā dokumentētu informāciju par:</p> <ul style="list-style-type: none"> — riskiem un izdevībām, kam ir jāpievēršas, — 6.1.1.–6.1.4. punktā prasītajiem procesiem, ciktāl tas nepieciešams, lai būtu pārliecība, ka tās ir izpildītas atbilstoši plānotajam. <p>A.6.1.2. Vides aspekti</p> <p>Definētā vides vadības sistēmas tvēruma ietvaros organizācija nosaka tos savu darbību, ražojumu un pakalpojumu vides aspektus, kurus tā var kontrolēt, un tos, kurus tā var ietekmēt, kā arī ar šiem aspektiem saistīto ietekmi uz vidi, ņemot vērā aprites cikla perspektīvu.</p> <p>Nosakot vides aspektus, organizācija ņem vērā:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) pārmaiņas, tostarp plānotās vai jaunās izstrādnes, un jaunas vai pārveidotas darbības, ražojumus un pakalpojumus; b) anormālus apstākļus un loģiski paredzamas ārkārtas situācijas. <p>Izmantojot ieviestos kritērijus, organizācija nosaka tos aspektus, kuriem ir vai var būt būtiska ietekme uz vidi.</p> <p>Organizācija attiecīgā gadījumā paziņo par tās noteiktajiem būtiskajiem vides aspektiem dažādos organizācijas līmeņos un funkcijās.</p> <p>Organizācija glabā dokumentētu informāciju par saviem:</p> <ul style="list-style-type: none"> — vides aspektiem un ar tiem saistīto ietekmi uz vidi, — kritērijiem, kurus izmanto, lai noteiktu tās būtiskos vides aspektus, — būtiskajiem vides aspektiem. <p><i>Piezīme.</i> Būtiskie vides aspekti var radīt riskus un izdevības, kas saistīti ar negatīvu ietekmi uz vidi (draudi) vai pozitīvu ietekmi uz vidi (izdevības).</p>	
<p>A.6.1.3. Atbilstības pienākumi</p> <p>Organizācija:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) nosaka atbilstības pienākumus saistībā ar vides aspektiem un nodrošina, ka tie tai ir pieejami; b) nosaka, kā šie atbilstības pienākumi tiek piemēroti organizācijai; 	<p>B.4. Atbilstība tiesību aktiem</p> <p>Organizācijas, kas ir reģistrētas vai kas vēlas reģistrēties EMAS, pierāda, ka tās ir izpildījušas visus turpmāk minētos nosacījumus:</p>

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno EMAS
<p>c) veidojot, īstenojot, uzturot un pastāvīgi uzlabojot savu vides vadības sistēmu, ņem vērā šos atbilstības pienākumus.</p> <p>Organizācija glabā dokumentētu informāciju par saviem atbilstības pienākumiem.</p> <p><i>Piezīme.</i> Atbilstības pienākumi var organizācijai radīt riskus un izdevības.</p> <p>A.6.1.4. Plānošana</p> <p>Organizācija plāno:</p> <p>a) rīcību jautājumos, kas saistīti ar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) būtiskajiem vides aspektiem; 2) atbilstības pienākumiem; 3) 6.1.1. punktā identificētajiem riskiem un izdevībām; <p>b) to, kā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) integrēt un īstenot darbības savas vides vadības sistēmas procesos (sk. 6.2., 7., 8. un 9.1. punktu) vai citos uzņēmējdarbības procesos; 2) novērtēt šo darbību efektivitāti (skatīt 9.1. punktu). <p>Plānojot šīs darbības, organizācija ņem vērā savas tehnoloģiskās iespējas un finansiālās, operatīvās un uzņēmējdarbības prasības.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) tās ir identificējušas visas tiesiskās prasības vides jomā un izprot tās; 2) tās nodrošina atbilstību tiesību aktiem vides jomā, tostarp atļaujām un atļauju ierobežojumiem, un sniedz atbilstošus pierādījumus; 3) tās ir ieviesušas procedūras, kas ļauj organizācijai pastāvīgi nodrošināt atbilstību tiesību aktiem vides jomā.
<p>A.6.2. Mērķi vides jomā un plāni tos sasniegt</p>	
<p>A.6.2.1. Mērķi vides jomā</p> <p>Organizācija nosaka mērķus vides jomā attiecīgajām funkcijām un līmeņiem, ņemot vērā organizācijas būtiskos vides aspektus un saistītos atbilstības pienākumus, kā arī riskus un izdevības.</p> <p>Mērķi vides jomā ir:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) saderīgi ar vides politiku; b) izmērāmi (ja iespējams); c) pakļauti monitoringam; d) izziņoti; e) attiecīgā gadījumā atjaunināti. <p>Organizācija glabā dokumentētu informāciju par mērķiem vides jomā.</p> <p>A.6.2.2. Plānošana, lai sasniegtu mērķus vides jomā</p> <p>Plānojot, kā sasniegt savus mērķus vides jomā, organizācija nosaka:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) kas tiks darīts; b) kādi resursi būs vajadzīgi; c) kurš par to būs atbildīgs; 	<p>B.5. Mērķi vides jomā</p> <p>Organizācijas spēj pierādīt, ka vadības sistēmā un audita procedūrās uzmanība ir vērsta uz organizācijas faktisko veikumu vides jomā, ņemot vērā tiešos un netiešos vides aspektus.</p> <p>Līdzekļi mērķu un uzdevumu sasniegšanai nedrīkst būt mērķi vides jomā.</p>

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno EMAS
<p>d) kad šie mērķi tiks sasniegti;</p> <p>e) kā tiks novērtēti rezultāti, ietverot rādītājus, ar kuriem monitorē progresu vides jomā noteikto un izmērāmo mērķu sasniegšanā (sk. 9.1.1. punktu).</p> <p>Organizācija apsver, kā darbības, ko veic nolūkā sasniegt mērķus vides jomā, var integrēt organizācijas uzņēmējdarbības procesos.</p>	
<p>A.7. Atbalsts</p> <p>A.7.1. Resursi</p> <p>Organizācija nosaka un nodrošina resursus, kas vajadzīgi, lai izveidotu, īsteno, uzturētu un pastāvīgi uzlabotu vides vadības sistēmu.</p>	
<p>A.7.2. Kompetence</p> <p>Organizācija:</p> <p>a) nosaka tās (to) personas(-u) vajadzīgo kompetenci, kura(-as) tās vadībā veic darbu, kas ietekmē tās veikumu vides jomā un spēju veikt savus atbilstības pienākumus;</p> <p>b) nodrošina, ka minētās personas ir kompetentas, pamatojoties uz attiecīgu izglītību, apmācību vai pieredzi;</p> <p>c) nosaka ar tās vides aspektiem un tās vides vadības sistēmu saistītu apmācību nepieciešamību;</p> <p>d) attiecīgā gadījumā rīkojas, lai iegūtu vajadzīgo kompetenci, un izvērtē veikto darbību lietderību.</p> <p><i>Piezīme.</i> Veicamās darbības var ietvert, piemēram, apmācību, darbaudzināšanu vai darbinieku pārcelšanu citā amatā, vai arī kompetentu personu pieņemšanu darbā vai nolīgšanu.</p> <p>Organizācija glabā pienācīgi dokumentētu informāciju kā pierādījumu kompetencei.</p>	<p>B.6. Darbinieku iesaistīšana</p> <p>1. Organizācijai jāatzīst, ka aktīva darbinieku iesaistīšana ir ne tikai būtisks resurss vides veikuma uzlabošanā un piemērota metode vides vadības un audita sistēmas veiksmīgai nostiprināšanai organizācijā, bet arī veiksmīgu un pastāvīgu vidisko uzlabojumu virzītājspēks un priekšnoteikums.</p> <p>2. “Darbinieku iesaistīšana” būtu jāsaprot kā atsauce gan uz darbinieku tiešu līdzdalību, gan uz informācijas sniegšanu darbiniekiem un to pārstāvjiem. Tādēļ darbinieku līdzdalības shēmai jābūt ieviestai visos līmeņos. Organizācijai jāatzīst, ka saistību uzņemšanās apliecinājums, reaģētspēja un aktīvs vadības atbalsts ir priekšnosacījums minēto procesu sekmīgai īstenošanai. Šajā sakarībā vadībai jānodrošina, lai ar darbiniekiem būtu pienācīga atgriezeniskā saite.</p> <p>3. Papildus minētajām prasībām darbiniekus vai to pārstāvjus iesaista procesā, kas vērsts uz to, lai pastāvīgi uzlabotu organizācijas veikumu vides jomā:</p> <p>a) sagatavojot sākotnējo vides pārskatu;</p> <p>b) izveidojot un īstenojot vides vadības un audita sistēmu, kas uzlabo veikumu vides jomā;</p>

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno <i>EMAS</i>
	<p>c) izveidojot vides komitejas vai darba grupas, lai ievāktu informāciju un nodrošinātu vides jomas speciālistu/vadības pārstāvju, kā arī darbinieku un to pārstāvju līdzdalību;</p> <p>d) izveidojot kopīgas darba grupas saistībā ar vides rīcības programmu un vides auditu;</p> <p>e) sagatavojot vides deklarācijas.</p> <p>4. Šajā nolūkā jāizmanto piemēroti līdzdalības veidi, piemēram, ierosinājumu grāmatu sistēma vai arī projektu grupu vai vides komiteju darbs. Organizācijas ņem vērā Komisijas norādījumus par paraugpraksi šajā jomā. Iesaista arī darbinieku pārstāvjus, ja viņi to pieprasa.</p>
<p>A.7.3. Izpratne</p> <p>Organizācija nodrošina, ka tās pārraudzībā strādājošās personas izprot:</p> <p>a) vides politiku;</p> <p>b) būtiskos vides aspektus un ar tiem saistītu esošu vai iespējamu ietekmi uz vidi, kas izriet no viņu darba;</p> <p>c) savu ieguldījumu vides vadības sistēmas efektivitātes uzlabošanā, tostarp ieguvumus, ko sniedz uzlabots veikums vides jomā;</p> <p>d) sekas, ko rada neatbilstība vides vadības sistēmas prasībām, tostarp organizācijas atbilstības pienākumu neizpilde.</p>	
<p>A.7.4. Saziņa</p> <p>A.7.4.1. Vispārīgi</p> <p>Organizācija izveido, īsteno un uztur procesus iekšējās un ārējās saziņas vajadzībām vides vadības sistēmā, tostarp nosakot:</p> <p>a) ko tā paziņos;</p> <p>b) kad veikt paziņojumus;</p> <p>c) ar ko sazināties;</p> <p>d) kā sazināties.</p> <p>Nosakot saziņas procesu(-us), organizācija:</p> <p>— ņem vērā savus atbilstības pienākumus,</p> <p>— nodrošina, ka paziņotā vidiskā informācija ir saskanīga ar informāciju, kas ģenerēta vides vadības sistēmā, un ir ticama.</p>	

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno EMAS
<p>Organizācija sniedz atbildes uz attiecīgajiem paziņojumiem par tās vides vadības sistēmu.</p> <p>Organizācija attiecīgi glabā dokumentētu informāciju kā pierādījumu paziņojumiem.</p> <p>A.7.4.2. Iekšējā saziņa</p> <p>Organizācija:</p> <p>a) iekšienē, dažādos organizācijas līmeņos un funkcijās, dara zināmu informāciju, kas attiecas uz vides vadības sistēmu, tostarp izmaiņām vides vadības sistēmā;</p> <p>b) nodrošina tādu(-us) saziņas procesu(-us), kas personai(-ām) ļauj veikt savu darbu organizācijas vadībā tā, lai tiktu sekmēti pastāvīgi uzlabojumi.</p>	
<p>A.7.4.3. Ārējā saziņa</p> <p>Ārējā saziņā organizācija paziņo informāciju, kas attiecas uz vides vadības sistēmu, un dara to saskaņā ar organizācijas saziņas procesu(-iem) un atbildības pienākumiem.</p>	<p>B.7. Saziņa</p> <p>1. Organizācijām jāspēj pierādīt, ka tās veido atklātu dialogu ar sabiedrību, iestādēm un pārējām ieinteresētajām personām, tostarp vietējām kopienām un klientiem, par organizācijas darbību, ražojumu un pakalpojumu ietekmi uz vidi.</p> <p>2. Lai nodrošinātu augstu pārredzamības līmeni un panāktu ieinteresēto personu uzticēšanos, EMAS reģistrētās organizācijas atklāj konkrētu informāciju par vidi, kā noteikts IV pielikumā "Ziņojumu par vidi iesniegšana".</p>
<p>A.7.5. Dokumentēta informācija</p> <p>A.7.5.1. Vispārīgi</p> <p>Organizācijas vides vadības sistēma ietver:</p> <p>a) dokumentētu informāciju, ko pieprasa šis starptautiskais standarts;</p> <p>b) dokumentētu informāciju, ko organizācija noteikusi par nepieciešamu vides vadības sistēmas efektivitātes nodrošināšanai.</p> <p><i>Piezīme.</i> Vides vadības sistēmas dokumentētās informācijas apjoms dažādās organizācijās var atšķirties šādu iemeslu dēļ:</p> <ul style="list-style-type: none"> — organizācijas lielums un tās darbību, procesu, ražojumu un pakalpojumu veids, — vajadzība pierādīt atbildības pienākumu izpildi, — procesu sarežģītības pakāpe un to mijiedarbība, — to personu kompetence, kas veic darbu organizācijas vadībā. 	

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno EMAS
<p>A.7.5.2. Sagatavošana un atjaunināšana</p> <p>Sagatavojot un atjauninot dokumentētu informāciju, organizācija nodrošina, ka ir atbilstoša:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) identifikācija un apraksts (piemēram, nosaukums, datums, autors vai atsauces numurs); b) formāts (piemēram, valoda, programmatūras versija, grafika) un informācijas nesējs (piemēram, informācija drukātā vai elektroniskā veidā); c) pārskatīšana un apstiprināšana attiecībā uz atbilstību un piemērotību. <p>A.7.5.3. Dokumentētās informācijas kontrole</p> <p>Saskaņā ar vides vadības sistēmu un šo starptautisko standartu sniedzamo dokumentēto informāciju kontrolē, lai nodrošinātu, ka tā ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pieejama un piemērota izmantošanai, kad un kur tas ir vajadzīgs; b) pienācīgi aizsargāta (piemēram, pret konfidencialitātes pārkāpumu, neatbilstīgu izmantošanu vai integritātes zudumu). <p>Lai veiktu dokumentētas informācijas kontroli, organizācija attiecīgā gadījumā pievēršas šādām darbībām:</p> <ul style="list-style-type: none"> — izplatīšana, pieejamība, izguve un izmantošana, — glabāšana un saglabāšana, tostarp nodrošinot turpmāku salasāmību, — kontrole attiecībā uz izmaiņām (piemēram, versiju kontrole), — arhivēšana un izvietošana. <p>Ārējas izcelsmes dokumentētu informāciju, ko organizācija ir noteikusi par nepieciešamu vides vadības sistēmas plānošanai un darbībai, attiecīgi identificē un kontrolē.</p> <p><i>Piezīme.</i> Pieejamība var izpausties kā lēmums par atļauju ar dokumentēto informāciju vienīgi iepazīties vai atļauju ar dokumentēto informāciju iepazīties un mainīt to.</p> <p>A.8. Darbība</p> <p>A.8.1. Darbības plānošana un kontrole</p> <p>Organizācija izveido, īsteno, kontrolē un uztur procesus, kas vajadzīgi, lai izpildītu vides vadības sistēmas prasības un īstenotu 6.1. un 6.2. punktā minētās darbības, un šajā sakarībā:</p> <ul style="list-style-type: none"> — attiecībā uz procesu(-iem) nosaka darbības kritērijus, — uzrauga procesu(-us) saskaņā ar darbības kritērijiem. <p><i>Piezīme.</i> Kontrole var ietvert inženiertehnisko kontroli un procedūras. Kontroli var veikt, ievērojot hierarhiju (piemēram, paredzot novēršanu, aizstāšanu vai veicot administratīvo kontroli), turklāt dažāda veida kontroles pasākumus var veikt atsevišķi vai kopā.</p> <p>Organizācija kontrolē plānotās izmaiņas un izskata neparedzētu izmaiņu sekas, vajadzības gadījumā veicot pasākumus, lai mazinātu jebkādu nelabvēlīgu ietekmi.</p> <p>Organizācija nodrošina, lai ārpakalpojumu process(-i) tiktu kontrolēts(-i) vai ietekmēts(-i). Procesam(-iem) piemērojamās(-o) kontroles vai ietekmes veidu un apmēru nosaka vides vadības sistēmas ietvaros.</p>	

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno EMAS
<p>Atbilstoši aprites cikla perspektīvai organizācija:</p> <p>a) attiecīgi ievieš kontroles pasākumus, lai nodrošinātu, ka tās vides prasība(-as) ir ņemta(-as) vērā ražojuma vai pakalpojuma plānošanas un izstrādes procesā, ņemot vērā visus ražojuma vai pakalpojuma aprites cikla posmus;</p> <p>b) attiecīgi nosaka savu(-as) vides prasību(-as) ražojumu un pakalpojumu iepirkumam;</p> <p>c) savu(-as) attiecīgo(-ās) vides prasību(-as) paziņo ārējiem piegādātājiem vai ārpalpojumu sniedzējiem, tostarp līgumslēdzējiem;</p> <p>d) apsver vajadzību sniegt informāciju par iespējamo būtisko ietekmi uz vidi, kas saistīta ar tās ražojumu un pakalpojumu transportēšanu vai piegādi, lietošanu, apstrādi pēc aprites cikla beigām un galīgo likvidēšanu.</p> <p>Organizācija glabā dokumentētu informāciju, ciktāl tas vajadzīgs, lai pārlicinātos, ka process(-i) ir veikts(-i) atbilstoši plānotajam.</p> <p>A.8.2. Gatavība ārkārtas situācijām un reaģēšana uz tām</p> <p>Organizācija izveido, īsteno un uztur procesus, kas vajadzīgi, lai sagatavotos 6.1.1. punktā minētām iespējamām ārkārtas situācijām un reaģētu uz tām.</p> <p>Organizācija:</p> <p>a) sagatavojas reaģēšanai, plānojot darbības, kuru mērķis ir novērst vai mazināt ārkārtas situāciju radītu negatīvu ietekmi uz vidi;</p> <p>b) reaģē uz notikušām ārkārtas situācijām;</p> <p>c) rīkojas, lai novērstu vai mazinātu ārkārtas situāciju sekas, un dara to atbilstoši ārkārtas situācijas un iespējamās ietekmes uz vidi mērogam;</p> <p>d) periodiski testē plānotos reaģēšanas pasākumus, ja tas ir praktiski iespējams;</p> <p>e) periodiski pārskata un pārstrādā procesu(-us) un plānotos reaģēšanas pasākumus, jo īpaši pēc ārkārtas situācijām vai to testiem;</p> <p>f) attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp personām, kas veic darbu organizācijas vadībā, sniedz attiecīgu informāciju un apmācību saistībā ar gatavību ārkārtas situācijām un reaģēšanu uz tām.</p> <p>Organizācija glabā dokumentētu informāciju, ciktāl tas vajadzīgs, lai pārlicinātos, ka process(-i) ir veikts(-i) atbilstoši plānotajam.</p> <p>A.9. Veikuma novērtējums</p> <p>A.9.1. Monitorings, mērījumi, analīze un novērtējums</p> <p>A.9.1.1. Vispārīgi</p> <p>Organizācija monitorē savu veikumu vides jomā, veic attiecīgus mērījumus, analīzi un novērtējumu.</p> <p>Organizācija nosaka:</p> <p>a) kas ir jāmonitorē un jāmēra;</p> <p>b) attiecīgā gadījumā monitoringa, mērījumu, analīzes un novērtēšanas metodes, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu derīgus rezultātus;</p>	

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno <i>EMAS</i>
<p>c) kritērijus, pēc kuriem organizācija novērtē savu veikumu vides jomā, un attiecīgus rādītājus;</p> <p>d) laiku, kad veic monitoringu un mērījumus;</p> <p>e) laiku, kad analizē un novērtē monitoringa un mērījumu rezultātus.</p> <p>Organizācija nodrošina, lai tiktu izmantotas kalibrētas un verificētas monitoringa un mērīšanas iekārtas un tās tiktu attiecīgi uzturētas.</p> <p>Organizācija novērtē savu veikumu vides jomā un vides vadības sistēmas efektivitāti.</p> <p>Attiecīgo informāciju par veikumu vides jomā organizācija paziņo gan iekšējā, gan ārējā saziņā, un dara to saskaņā ar organizācijas saziņas procesu(-iem) un atbilstības pienākumiem.</p> <p>Organizācija glabā atbilstīgi dokumentētu informāciju kā pierādījumu monitoringa, mērījumu, analīzes un novērtēšanas rezultātiem.</p> <p>A.9.1.2. Atbilstības novērtēšana</p> <p>Organizācija izveido, īsteno un uztur procesus, kas vajadzīgi, lai novērtētu tās atbilstības pienākumu izpildi.</p> <p>Organizācija:</p> <p>a) nosaka atbilstības novērtēšanas biežumu;</p> <p>b) novērtē atbilstību un vajadzības gadījumā rīkojas;</p> <p>c) uztur zināšanas un izpratni par savu atbilstības statusu.</p> <p>Organizācija glabā dokumentētu informāciju kā pierādījumu atbilstības novērtēšanas rezultātam(-iem).</p> <p>A.9.2. Iekšējais audits</p> <p>A.9.2.1. Vispārīgi</p> <p>Organizācija plānotos intervālos veic iekšējos auditus, lai iegūtu informāciju par to, vai vides vadības sistēma:</p> <p>a) atbilst:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pašas organizācijas prasībām attiecībā uz tās vides vadības sistēmu; 2) šā starptautiskā standarta prasībām; <p>b) ir efektīvi īstenota un uzturēta.</p> <p>A.9.2.2. Iekšējā audita programma</p> <p>Organizācija izveido, īsteno un uztur iekšējā audita programmu(-as), tostarp nosaka savu iekšējo auditu biežumu, metodes, pienākumus, plānošanas prasības un ziņošanu par saviem iekšējiem auditiem.</p> <p>Veidojot iekšējā audita programmu, organizācija ņem vērā attiecīgā procesa nozīmi vides jomā, izmaiņas, kuras skar organizāciju, kā arī iepriekšējo auditu rezultātus.</p> <p>Organizācija:</p> <p>a) nosaka audita kritērijus un katra audita tvērumu;</p>	

▼ **M2**

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno <i>EMAS</i>
<p>b) izvēlas auditorus un veic auditus tādā veidā, lai nodrošinātu audita procesa objektivitāti un neitralitāti;</p> <p>c) nodrošina, ka auditu rezultātus paziņo attiecīgajai vadībai.</p> <p>Organizācija glabā dokumentētu informāciju kā pierādījumu audita programmas īstenošanai un audita rezultātiem.</p> <p>A.9.3. Vadības pārskati</p> <p>Augstākā līmeņa vadība plānotos intervālos pārskata organizācijas vides vadības sistēmu, lai nodrošinātu tās pastāvīgu piemērotību, atbilstību un efektivitāti.</p> <p>Vadības pārskatos ņem vērā:</p> <p>a) no iepriekšējiem vadības pārskatiem izrietošo darbību statusu;</p> <p>b) izmaiņas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) iekšējos un ārējos jautājumus, kas ir būtiski vides vadības sistēmai; 2) ieinteresēto personu vajadzībās un vēlmēs, tostarp atbilstības pienākumos; 3) būtiskajos vides aspektos; 4) riskos un izdevībās; <p>c) to, cik lielā mērā ir sasniegti mērķi vides jomā;</p> <p>d) informāciju par organizācijas veikumu vides jomā, tostarp tendences attiecībā uz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) neatbilstību un korektīviem pasākumiem; 2) monitoringa un mērījumu rezultātiem; 3) atbilstības pienākumu izpildi; 4) audita rezultātiem; <p>e) resursu pietiekamību;</p> <p>f) attiecīgo(-os) paziņojumu(-us) no ieinteresētajām pusēm, tostarp sūdzības;</p> <p>g) pastāvīgas uzlabošanas izdevības.</p> <p>Vadības pārskatu rezultāti ietver:</p> <ul style="list-style-type: none"> — secinājumus par vides vadības sistēmas pastāvīgu piemērotību, atbilstību un efektivitāti, — lēmumus saistībā ar pastāvīgas uzlabošanas izdevībām, — lēmumus saistībā ar jebkuru vajadzību veikt izmaiņas vides vadības sistēmā, tostarp attiecībā uz resursiem, — vajadzības gadījumā darbības, kas jāveic tad, ja mērķi vides jomā nav sasniegti, — izdevības vajadzības gadījumā uzlabot vides vadības sistēmas integrāciju ar citiem uzņēmējdarbības procesiem, 	

▼ M2

A DAĻA vides vadības sistēmas prasības saskaņā ar EN ISO 14001:2015	B DAĻA papildu prasības tām organizācijām, kuras īsteno EMAS
<p>— ietekmi uz organizācijas stratēģisko vadību.</p> <p>Organizācija glabā dokumentētu informāciju kā pierādījumu vadības veiktās pārskatīšanas rezultātiem.</p> <p>A.10. Uzlabošana</p> <p>A.10.1. Vispārīgi</p> <p>Organizācija apzina izdevības veikt uzlabojumus (skatīt 9.1., 9.2. un 9.3. punktu) un īstenot vajadzīgās darbības, lai sasniegtu savas vides vadības sistēmas plānotos rezultātus.</p> <p>A.10.2. Neatbilstība un korektīvi pasākumi</p> <p>Neatbilstības gadījumā organizācija:</p> <p>a) reaģē uz neatbilstību un attiecīgā gadījumā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rīkojas, lai to kontrolētu un koriģētu; 2) risina sekas, tostarp mazina negatīvo ietekmi uz vidi; <p>b) izvērtē nepieciešamību rīkoties, lai likvidētu neatbilstības cēloņus, lai tā neatkārtotos vai nerastos citur, un šajā nolūkā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) izskata neatbilstības situāciju; 2) nosaka neatbilstības cēloņus; 3) nosaka, vai pastāv līdzīga veida neatbilstība vai tādas varētu rasties; <p>c) veic visas vajadzīgās darbības;</p> <p>d) pārskata, cik efektīvs bijis katrs no veiktajiem korektīvajiem pasākumiem;</p> <p>e) vajadzības gadījumā veic izmaiņas vides vadības sistēmā.</p> <p>Korektīvajos pasākumos ņem vērā to, cik būtiskas ir konstatēto neatbilstības sekas, tostarp ietekme uz vidi.</p> <p>Organizācija glabā dokumentētu informāciju kā pierādījumu:</p> <p>— neatbilstības būtībai un jebkādam turpmākām veiktajām darbībām,</p> <p>— korektīvo pasākumu rezultātiem.</p> <p>A.10.3. Pastāvīgi uzlabojumi</p> <p>Organizācija pastāvīgi uzlabo vides vadības sistēmas piemērotību, atbilstību un efektivitāti, lai nodrošinātu labāku veikumu vides jomā.</p>	
<p>(1) Šajā pielikumā pārpublicētais valsts standarta teksts ir iekļauts ar Eiropas Standartizācijas komitejas (CEN) atļauju. Pilnu valsts standarta tekstu var iegādāties valsts standartizācijas iestādēs, kuru saraksts ir publicēts oficiālajā CEN tīmekļa vietnē. Šā pielikuma pārpublicēšana komerciālos nolūkos nav atļauta.</p>	

▼ **M2***III PIELIKUMS***IEKŠĒJAIS VIDES AUDITS****1. Audīta programma un audīta biežums***1.1. Audīta programma*

Audīta programma nodrošina, ka organizācijas vadība saņem informāciju, kura tai vajadzīga, lai pārskatītu organizācijas veikumu vides jomā un vides vadības sistēmas efektivitāti un varētu uzskatāmi parādīt, ka šie jautājumi tiek kontrolēti.

1.2. Audīta programmas mērķi

Mērķi jo īpaši ietver esošo vadības sistēmu vērtēšanu un konstatējumus par atbilstību organizācijas politikai un programmai, tostarp atbilstību tiesiskajām prasībām un citām ar vidi saistītām prasībām.

1.3. Audīta programmas tvērums

Skaidri jānosaka katra atsevišķa audīta vai vajadzības gadījumā katra audīta cikla posma tvērums, skaidri norādot:

- 1) jomas, kurās jāveic audīts;
- 2) auditējamās darbības;
- 3) vērā ņemamos vides kritērijus;
- 4) laikposmu, uz kuru attiecas audīts.

Vides audīts ietver faktisko datu vērtējumu, kuri vajadzīgi, lai novērtētu veikumu vides jomā.

1.4. Audīta biežums

Audītu vai audīta ciklu, kas attiecas uz visām organizācijas darbībām, veic pēc vajadzības ne retāk kā reizi trīs vai četros gados, ja piemēro 7. pantā minēto atkāpi. Biežums, kādā audītē darbības, atšķiras atkarībā no:

- 1) darbības veida, apjoma un sarežģītības;
- 2) tā, cik būtiskā ir saistītā ietekme uz vidi;
- 3) iepriekšējos audītos konstatēto problēmu būtiskuma un tā, cik steidzami tās jārisina;
- 4) līdzšinējām problēmām vides jomā.

Audītu attiecībā uz sarežģītākām darbībām, kurām ir būtiskāka ietekme uz vidi, veic biežāk.

Organizācija veic audītu vismaz reizi gadā, jo tas palīdz uzskatāmi parādīt organizācijas vadībai un vides verificētājam, ka būtiskie vides aspekti tiek kontrolēti.

Organizācija veic audītu par:

- 1) organizācijas veikumu vides jomā un
- 2) organizācijas atbilstību piemērojamajām tiesiskajām prasībām un citām ar vidi saistītām prasībām.

▼ M2**2. Audita darbības**

Audita darbības ietver sarunas ar darbiniekiem par veikumu vides jomā, darba apstākļu un iekārtu pārbaudi, kā arī protokolu, rakstisku procedūru un citu attiecīgu dokumentu pārskatīšanu. Šīs darbības veic ar mērķi novērtēt auditējamās darbības veikumu vides jomā, tādā veidā nosakot, vai tā atbilst piemērojamiem standartiem, noteikumiem, mērķiem un uzdevumiem vides jomā. Tajās arī nosaka, vai sistēma, kas ieviesta pienākumu un veikuma vides jomā pārvaldībai, ir efektīva un piemērota, un tādēļ tajā cita starpā tiks veiktas pārbaudes uz vietas, lai pārliecinātos par atbilstību minētajiem kritērijiem, nosakot visas vadības sistēmas efektivitāti.

Audita procesā jo īpaši iekļauj šādus posmus:

- 1) izpratnes gūšana par vadības sistēmām;
- 2) vadības sistēmu priekšrocību un trūkumu novērtēšana;
- 3) pierādījumu vākšana par tām jomām, kurās vadības sistēma funkcionē, un tām, kur nefunkcionē;
- 4) audita konstatējumu novērtēšana;
- 5) audita secinājumu sagatavošana;
- 6) ziņošana par audita konstatējumiem un secinājumiem.

3. Ziņošana par audita konstatējumiem un secinājumiem

Rakstiska audita ziņojuma pamatmērķi ir šādi:

- 1) dokumentēt audita tvērumu;
- 2) informēt vadību par to, cik lielā mērā tiek ievērota organizācijas vides politika un kāda ir organizācijas attīstība vides jomā;
- 3) informēt vadību par to, cik lielā mērā tiek nodrošināta atbilstība tiesiskajām prasībām un citām ar vidi saistītām prasībām, kā arī par pasākumiem, kuri veikti, lai varētu pierādīt šo atbilstību;
- 4) informēt vadību par to, cik efektīvi un uzticami ir pasākumi, kuri veikti, lai monitorētu un mazinātu organizācijas ietekmi uz vidi;
- 5) vajadzības gadījumā demonstrēt korektīvu pasākumu nepieciešamību.

Rakstiskā audita ziņojumā iekļauj informāciju, kas vajadzīga, lai sasniegtu šos mērķus.

▼ **M3***IV PIELIKUMS***VIDISKĀ ZIŅOŠANA****A. Ievads**

Vidiskā informācija jāsniedz skaidri un saskaņoti, un to vēlams darīt pieejamu elektroniskā formā. Organizācija nosaka vislabāko formātu, kā šo informāciju darīt pieejamu ieinteresētajām personām lietotājdraudzīgā veidā.

B. Vidiskā deklarācija

Vidiskajā deklarācijā [“vides deklarācija”] ir vismaz šādi elementi un tā atbilst šādam prasību minimumam:

- a) kopsavilkums par organizācijas darbībām, ražojumiem un pakalpojumiem, organizācijas saistību ar mātesorganizācijām, ja tādas ir, un skaidrs un nepārprotams *EMAS* reģistrācijas mēroga apraksts ar reģistrācijas aptverto objektu sarakstu;
- b) organizācijas vidiskā politika [“vides politika”] un īss apraksts par organizācijas vidiskās pārvaldības sistēmas [“vides vadības sistēma”] vadības struktūru;
- c) visu to tiešo un netiešo būtisko vidisko aspektu [“vides aspekts”] raksturojums, no kuriem izriet organizācijas būtiskā ietekme uz vidi, īss apraksts par to, kā noteikts to būtiskums, kā arī paskaidrojums par šo aspektu ietekmes veidu;
- d) vidisko mērķu un mērķrādītāju [“mērķi un uzdevumi vides jomā”] apraksts sastatījumā ar būtiskajiem vidiskajiem aspektiem un ietekmi uz vidi;
- e) apraksts par īstenotajiem un plānotajiem pasākumiem, ar ko paredzēts uzlabot vidisko veikumu [“veikums vides jomā”], sasniegt mērķus un mērķrādītājus un nodrošināt atbilstību ar vidi saistītajām juridiskajām prasībām.

Ja tās ir pieejamas, būtu jāatsaucas uz relevantajām vidiskās pārvaldības paraugpraksēm [“vides vadības paraugprakses”], kas izklāstītas 46. pantā minētajos nozares atsauces dokumentos;

- f) kopsavilkums par datiem, kuri pieejami par to, kāds ir organizācijas vidiskais veikums, ņemot vērā tās būtiskos vidiskos aspektus.

Jāziņo gan par vidiskā veikuma pamatrādītājiem [“veikuma vides jomā rādītājs”], gan par specifiskajiem vidiskā veikuma rādītājiem, kas noteikti C iedaļā. Ja noteikti vidiskie mērķi un mērķrādītāji, ziņo attiecīgos datus;

- g) atsauce uz galvenajām tiesību normām, kas organizācijai jāņem vērā, lai nodrošinātu atbilstību ar vidi saistītajām juridiskajām prasībām, un deklarācija par atbilstību tiesību aktiem;
- h) 25. panta 8. punktā minētais prasību izpildes apliecinājums un vidiskuma verificētāja [“vides verificētājs”] vārds, uzvārds un akreditācijas vai licences numurs, kā arī validācijas datums. Tā vietā var izmantot VII pielikumā minēto vidiskuma verificētāja parakstīto deklarāciju.

Atjauninātajā vidiskajā deklarācijā ir vismaz tie elementi un tā atbilst vismaz tam prasību minimumam, kas izklāstīts e)–h) punktā.

▼ **M3**

Organizācijas var nolemt savā vidiskajā deklarācijā iekļaut papildu faktus par organizācijas darbībām, ražojumiem un pakalpojumiem vai to atbilstību konkrētām prasībām. Visu vidiskajā deklarācijā iekļauto informāciju validē vidiskuma verificētājs.

Vidisko deklarāciju var integrēt citos organizācijas ziņojumdokumentos (piem., ziņojumos par pārvaldību, ilgtspēju vai korporatīvo sociālo atbildību). To integrējot šādos ziņojumdokumentos, skaidri nošķir validēto informāciju no nevalidētās. Vidisko deklarāciju skaidri identificē (piemēram, ar *EMAS* logotipu), un dokumentā iekļauj īsu paskaidrojumu par validāciju *EMAS* kontekstā.

C. Ziņošana, balstoties uz vidiskā veikuma rādītājiem un kvalitatīvu informāciju

1. Ievads

Gan vidiskajā deklarācijā, gan atjauninātajā vidiskajā deklarācijā organizācijas ziņo par saviem būtiskajiem tiešajiem un netiešajiem vidiskajiem aspektiem, izmantojot tālāk izklāstītos vidiskā veikuma pamatrādītājus un specifiskos vidiskā veikuma rādītājus. Ja nav pieejami kvantitatīvi dati, organizācijas ziņo 4. punktā aprakstīto kvalitatīvo informāciju.

Ziņojot sniedz datus par faktisko ielaidi un izlaidi. Ja šādu datu atklāšana apdraudētu organizācijas komerciālās vai rūpnieciskās informācijas konfidencialitāti, kas nodrošināta ar valsts vai Kopienas tiesību aktiem, lai aizsargātu likumīgas ekonomiskās intereses, organizācijai var ļaut šo informāciju ziņojumos indeksēt, piemēram, nosakot bāzes gadu (ar indeksa skaitli 100) un no tā atainojot faktiskās ielaides/izlaides dinamiku.

Rādītāji:

- a) sniedz precīzu organizācijas vidiskā veikuma vērtējumu;
- b) ir viegli saprotami un nepārprotami;
- c) dod iespēju veikt salīdzināšanu pa gadiem, lai varētu noskaidrot, vai organizācijas vidiskais veikums ir uzlabojies; lai šāda salīdzināšana būtu iespējama, ziņošana aptver vismaz trīs darbības gadus, ja vien ir pieejami attiecīgi dati;
- d) vajadzības gadījumā ir salīdzināmi ar nozares, valsts vai reģiona etalonrādītājiem;
- e) vajadzības gadījumā ir salīdzināmi ar regulatīvajām prasībām.

Šādā nolūkā organizācija īsi raksturo katra rādītāja tvērumu (arī organizatoriskās un materiālās robežas, izmantojamību un aprēķina metodiku).

▼ **M3**2. *Vidiskā veikuma pamatrādītāji*

a) Pamatrādītāji raksturo veikumu šādās vidiskuma pamatjomās:

- i) enerģija;
- ii) materiāli;
- iii) ūdens;
- iv) atkritumi;
- v) zemes izmantojums no bioloģiskās daudzveidības viedokļa; un
- vi) emisijas.

Ziņot par vidiskā veikuma pamatrādītājiem ir pienākums. Tomēr organizācija var izvērtēt, cik relevanti šie rādītāji ir, ņemot vērā tās būtiskos vidiskos aspektus un ietekmi uz vidi. Ja organizācija secina, ka viens vai vairāki pamatrādītāji attiecībā uz tās būtiskajiem vidiskajiem aspektiem un ietekmi nav relevanti, tā var par attiecīgajiem pamatrādītājiem neziņot. Tādā gadījumā organizācija vidiskajā deklarācijā skaidri un argumentēti paskaidro, kāpēc par tiem neziņo.

b) Katru pamatrādītāju veido:

- i) skaitlis A, kas ir kopējā gada ielaide/izlaide konkrētā jomā;
- ii) skaitlis B, kas ir gada atsaucēs vērtība, kura reprezentē organizācijas darbību; un
- iii) skaitlis R, kas ir A/B attiecība.

Katra organizācija ziņo par visiem trim katra rādītāja elementiem.

c) Kopējo gada ielaidi/izlaidi konkrētā jomā, t. i., skaitli A, paziņo šādi.

i) Par enerģiju:

— “kopējais tiešais enerģijas patēriņš”, kas atbilst organizācijas kopējam gada enerģijas patēriņam,

— “kopējais atjaunojamo energoresursu enerģijas patēriņš”, kas atbilst organizācijas kopējam gada atjaunojamo energoresursu enerģijas patēriņam,

— “kopējā saražotā atjaunojamo energoresursu enerģija”, kas atbilst enerģijas daudzumam, kuru organizācija gada laikā saražo no atjaunojamajiem energoresursiem.

Šo pēdējo elementu ziņo tikai tad, ja kopējais enerģijas daudzums, ko organizācija saražo no atjaunojamajiem energoresursiem, ievērojami pārsniedz organizācijas kopējo patērēto atjaunojamo energoresursu enerģiju vai ja organizācijas saražoto atjaunojamo energoresursu enerģiju nav patērējusi pati organizācija.

▼ **M3**

Ja tiek patērēta vai (atjaunojamo energoresursu enerģijas gadījumā) saražota dažādu veidu enerģija (piemēram, elektroenerģija, siltumenerģija, kurināmie u. c.), gadā patērēto enerģiju attiecīgi ziņo atsevišķi pa veidiem.

Enerģiju vēlams izteikt kWh, MWh, GJ vai citās mērvienībās, kurās parasti paziņo attiecīgo patērēto vai saražoto enerģiju.

ii) Par materiāliem:

— “galveno izmantoto materiālu gada masas plūsma” (izņemot enerģijas nesēju un ūdens masu), vēlams, izteikta masas vienībās (piem., kilogramos vai tonnās), tilpuma vienībās (piem., m³) vai citās nozarē parasti izmantotās vienībās.

Dažādu veidu materiālu gada masas plūsmu attiecīgi ziņo atsevišķi pa veidiem.

iii) Par ūdeni:

— “kopējais gada ūdens patēriņš”, izteikts tilpuma vienībās (piem., litros vai m³).

iv) Par atkritumiem:

— “kopējais gadā radušos atkritumu daudzums” sadalījumā pa veidiem, vēlams, izteikts masas vienībās (piem., kilogramos vai tonnās), tilpuma vienībās (piem., m³) vai citās nozarē parasti izmantotās vienībās,

— “kopējais gadā radušos bīstamo atkritumu daudzums”, vēlams, izteikts masas vienībās (piem., kilogramos vai tonnās), m³ vai citās nozarē parasti izmantotās vienībās.

v) Par zemes izmantojumu no bioloģiskās daudzveidības viedokļa:

— zeme pa izmantojuma veidiem no bioloģiskās daudzveidības viedokļa, izteikta laukuma vienībās (piem., m² vai ha):

— kopējais zemes izmantojums,

— kopējā pārklātā platība,

— kopējā dabai draudzīgā platība objektos,

— kopējā dabai draudzīgā platība ārpus objektiem.

“Dabai draudzīga platība” ir platība, kas galvenokārt veltīta dabas aizsardzībai vai atjaunošanai. Dabai draudzīgas platības var atrasties objektā un ietvert jumtu, fasādi, ūdens drenas vai citus elementus, kas ir izveidoti, pielāgoti vai tiek pārvaldīti tā, lai veicinātu bioloģisko daudzveidību. Dabai draudzīgas platības var atrasties arī ārpus organizācijas objektiem, ja vien šīs platības pieder organizācijai vai organizācija tās pārvalda un tās galvenokārt veltītas bioloģiskās daudzveidības veicināšanai. Var aprakstīt arī līdzpārvaldītas platības, kas veltītas bioloģiskās daudzveidības uzlabošanai, ja vien ir skaidri norādīts līdzpārvaldības apmērs.

▼ **M3**

“Pārklāta platība” ir jebkura platība, kurā sākotnējā augsne ir pārklāta (piem., ceļi) un tāpēc kļuvusi necaurļaidīga. Šī necaurļaidība var atstāt ietekmi uz vidi.

vi) Par emisijām:

— “gada kopējās siltumnīcefekta gāzu emisijas”, kas ietver vismaz CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, NF₃ un SF₆ emisijas, izteiktas tonnās CO₂ ekvivalenta,

Organizācijai būtu jāapsver iespēja par siltumnīcefekta gāzu emisijām ziņot saskaņā ar atzītu metodiku, piemēram, Siltumnīcefekta gāzu protokolu.

— “gada kopējās emisijas gaisā”, kas ietver vismaz SO₂, NO_x un daļiņu (PM) emisijas, izteiktas kilogramos vai tonnās.

d) Gada atsaucēs vērtību, kas reprezentē organizācijas darbību, – skaitli B – izvēlas un par to ziņo, ievērojot šādas prasības.

Skaitlis B:

i) ir saprotams;

ii) ir skaitlis, kas vislabāk reprezentē organizācijas kopējo gada darbību;

iii) dod iespēju korekti aprakstīt organizācijas vidisko veikumu, ņemot vērā organizācijas specifiku un darbības;

iv) nozarē, kurā organizācija darbojas, ir bieži lietota atsaucēs vērtība, piemēram:

— gada kopējā fiziskā izlaide,

— kopējais darbinieku skaits,

— kopējais pārnakšņojumu skaits,

— kopējais teritorijas iedzīvotāju skaits (publiskās pārvaldes iestāžu gadījumā),

— pārstrādāto atkritumu daudzums tonnās (organizācijām, kas darbojas atkritumu apsaimniekošanas nozarē),

— kopējais saražotās enerģijas daudzums (organizācijām, kas darbojas enerģijas ražošanas nozarē);

v) nodrošina, ka ziņotie rādītāji ir salīdzināmi laika griezumā. Kad skaitlis B ir noteikts, to izmanto nākamajās vidiskajās deklarācijās.

Skaitļa B izmaiņas paskaidro vidiskajā deklarācijā. Ja skaitlis B mainās, organizācija nodrošina, ka skaitli iespējams salīdzināt vismaz 3 gadu griezumā, pārreķinot iepriekšējo gadu rādītājus pēc mainītā skaitļa B.

▼ **M3**3. *Specifiskie vidiskā veikuma rādītāji*

Katra organizācija arī ik gadu ziņo par savu veikumu attiecībā uz būtiskajiem tiešajiem un netiešajiem vidiskajiem aspektiem un ietekmi, kas saistīta ar tās galvenajām saimnieciskajām darbībām, ir izmērāma un verificējama un nav jau ietverta pamatrādītājos.

Par šiem rādītājiem ziņo saskaņā ar šīs iedaļas ievadā noteiktajām prasībām.

Organizācija, lai tai būtu vieglāk identificēt relevantos nozarspecifiskos rādītājus, ņem vērā 46. pantā minētos nozares atsauces dokumentus, ja tādi ir pieejami.

4. *Ziņošana par būtiskiem vidiskajiem aspektiem, balstoties uz kvalitatīvu informāciju*

Ja par būtiskiem tiešiem vai netiešiem vidiskajiem aspektiem nav pieejami nekādi kvantitatīvi dati, organizācijas par savu veikumu ziņo, pamatojoties uz kvalitatīvu informāciju.

D. Atbildība vietējā līmenī

Organizācijas, kas reģistrējas *EMAS*, var iesniegt vienu korporatīvo vidisko deklarāciju, kura aptver vairākas atšķirīgas ģeogrāfiskās vietas.

Tā kā *EMAS* mērķis ir nodrošināt atbildību vietējā līmenī, organizācijas nodrošina, ka katra objekta būtiskā ietekme uz vidi tiek skaidri identificēta un paziņota korporatīvajā vidiskajā deklarācijā.

E. Pieejamība sabiedrībai

Organizācija nodrošina, ka spēj vidiskuma verificētajam pierādīt, ka jebkurš, kuru interesē organizācijas vidiskais veikums, var bez grūtībām brīvi piekļūt B un C iedaļā prasītajai informācijai. Lai nodrošinātu šādu caurredzamību, vidiskajai deklarācijai būtu vēlams būt publiski pieejamai organizācijas vietnē.

Organizācija nodrošina, ka šī informācija par konkrētu objektu vai organizāciju tiek publiskota (vismaz vienā) tās dalībvalsts vai trešās valsts oficiālajā valodā, kurā objekts vai organizācija atrodas.

Korporatīvās vidiskās deklarācijas gadījumā organizācija turklāt nodrošina, ka (reģistrācijas vajadzībām) šī informācija ir pieejama (vismaz vienā) tās dalībvalsts oficiālajā valodā, kurā organizācija reģistrēta, vai (vismaz vienā) Savienības oficiālajā valodā, par ko tā vienojusies ar kompetento iestādi, kura atbild par reģistrāciju.

Vidisko deklarāciju var darīt pieejamu arī citās valodās, ja vien tulkotā dokumenta saturs atbilst vidiskā verificētāja validētās oriģinālās vidiskās deklarācijas saturam un tajā skaidri norādīts, ka tas ir validētā dokumenta tulkojums.

▼ **B**

V PIELIKUMS

EMAS LOGOTIPS▼ **M1**

1. Logotipu var lietot jebkurā no 24 valodām, kā norādīts turpmāk:

bulgāru valodā:	“Проверено управление по околна среда”
čehu valodā:	“Ověřený systém environmentálního řízení”
horvātu valodā:	“Verificirani sustav upravljanja okolišem”
dāņu valodā:	“Verificeret miljødelse”
holandiešu valodā:	“Geverifieerd milieuzorgsysteem”
angļu valodā:	“Verified environmental management”
igauņu valodā:	“Tõendatud keskkonnajuhtimine”
somu valodā:	“Todennettu ympäristöasioiden hallinta”
franču valodā:	“Management environnemental vérifié”
vācu valodā:	“Geprüftes Umweltmanagement”
grieķu valodā:	“επιθεωρημένη περιβαλλοντική διαχείριση”
ungāru valodā:	“Hitelesített környezetvédelmi vezetési rendszer”
itāļu valodā :	“Gestione ambientale verificata”
īru valodā:	“Bainistíocht comhshaoil fíoraithe”
latviešu valodā:	“Verificēta vides pārvaldība”
lietuviešu valodā:	“Įvertinta aplinkosaugos vadyba”
maltiešu valodā:	“Immaniggjar Ambjentali Verifikat”
poļu valodā:	“Zweryfikowany system zarządzania środowiskowego”
portugāļu valodā:	“Gestão ambiental verificada”
rumāņu valodā:	“Management de mediu verificat”
slovāku:	“Overené environmentálne manažérstvo”
slovēņu valodā:	“Preverjen sistem ravnanja z okoljem”
spāņu valodā:	“Gestión medioambiental verificada”
zviedru valodā:	“Verifierat miljödningssystem”

▼B

2. Logotipu lieto:

- vai nu trīs krāsās (*Pantone* Nr. 355 zaļš; *Pantone* Nr. 109 dzeltens; *Pantone* Nr. 286 zils),
- vai melnā krāsā,
- vai baltā krāsā, vai
- izmantojot pelēko toņu skalu.

VI PIELIKUMS

INFORMĀCIJAS PRASĪBAS REĢISTRĀCIJAI

(Informācija jāsniedz, ja tā ir piemērojama)

1. ORGANIZĀCIJA

Nosaukums
Adrese
Pilsēta
Pasta indekss
Valsts/teritorija/reģions/autonomais apgabals
Kontaktpersona
Tālrunis
FAKSS
E-pasts
Interneta vietne
Publiska piekļuve vides deklarācijai vai atjauninātajai vides deklarācijai	
a) drukātā veidā
b) elektroniski
Reģistrācijas numurs
Reģistrācijas datums
Datums, kad reģistrāciju pārtrauc uz laiku
Datums, kad reģistrāciju pārtrauc pavisam
Nākamās vides deklarācijas iesniegšanas datums
Nākamās atjauninātās vides deklarācijas iesniegšanas datums
Pieprasījums piemērot atrunu saskaņā ar 7. pantu JĀ/NĒ
NACE darbības kods
Darbinieku skaits
Apgrozījums vai gada bilance
2. OBJEKTS	
Nosaukums
Adrese
Pasta indekss
Pilsēta
Valsts/teritorija/reģions/autonomais apgabals

▼ B

Kontaktpersona
Tālrunis
FAKSS
E-pasts
Interneta vietne
Publiska piekļuve vides deklarācijai vai atjauninātajai vides deklarācijai	
a) drukātā veidā
b) elektroniski
Reģistrācijas numurs
Reģistrācijas datums
Datums, kad reģistrāciju pārtrauc uz laiku
Datums, kad reģistrāciju pārtrauc pavisam
Nākamās vides deklarācijas iesniegšanas datums
Nākamās atjauninātās vides deklarācijas iesniegšanas datums
Pieprasījums piemērot atrunu saskaņā ar 7. pantu JĀ/NE
<i>NACE</i> darbības kods
Darbinieku skaits
Apgrozījums/vai gada bilance
3. VIDES VERIFICĒTĀJS	
Vides verificētāja vārds, uzvārds
Adrese
Pasta indekss
Pilsēta
Valsts/teritorija/reģions/autonomais apgabals
Tālrunis
FAKSS
E-pasts
Akreditācijas vai licences reģistrācijas numurs
Akreditācijas vai licences joma (<i>NACE</i> kodi)
Akreditācijas vai licencēšanas iestāde
..., .../.../20
Organizācijas pārstāvja paraksts

VII PIELIKUMS

**VIDES VERIFICĒTĀJA DEKLARĀCIJA PAR VERIFIKĀCIJAS
APSTIPRINĀŠANAS DARBĪBĀM**

..... (vārds, uzvārds)

ar *EMAS* vides verificētāja reģistrācijas numuru

akreditēts vai licencēts jomā (*NACE* kods),

deklarē, ka viņš ir verificējis, vai objekts(-i) vai visa organizācija, kā norādīts organizācijas ... (nosaukums) vides deklarācijā/atjauninātajā vides deklarācijā (*),

ar reģistrācijas numuru (ja pieejams)

atbilst visām prasībām Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1221/2009 (2009. gada 25. novembris) par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (*EMAS*).

Parakstot šo deklarāciju, es apliecinu, ka:

— verifikācija un apstiprināšana veikta, pilnībā ievērojot Regulas (EK) Nr. 1221/2009 prasības,

— verifikācijas un apstiprināšanas rezultāti apliecina, ka nav nekādu pierādījumu par neatbilstību spēkā esošajām tiesiskajām prasībām vides jomā,

— organizācijas/objekta (*) vides deklarācijas/atjauninātās vides deklarācijas (*) dati un informācija precīzi, ticami un pareizi atspoguļo visas organizācijas/objekta (*) darbības vides deklarācijā minētajā jomā.

Šis dokuments nav līdzvērtīgs *EMAS* reģistrācijai. *EMAS* reģistrāciju var piešķirt tikai kompetenta iestāde saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1221/2009. Šo dokumentu neizmanto kā atsevišķu paziņojumu sabiedrībai.

..., .../.../20..

Paraksts

(*) Svītrot, ja nav piemērojams.

VIII PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS TABULA

Regula (EK) Nr. 761/2001	Šī regula
1. panta 1. punkts	1. pants
1. panta 2. punkta a) apakšpunkts	—
1. panta 2. punkta b) apakšpunkts	—
1. panta 2. punkta c) apakšpunkts	—
1. panta 2. punkta d) apakšpunkts	—
2. panta a) punkts	2. panta 1. punkts
2. panta b) punkts	—
2. panta c) punkts	2. panta 2. punkts
2. panta d) punkts	—
2. panta e) punkts	2. panta 9. punkta
2. panta f) punkts	2. panta 4. punkts
2. panta g) punkts	2. panta 8. punkts
2. panta h) punkts	2. panta 10. punkts
2. panta i) punkts	2. panta 11. punkts
2. panta j) punkts	2. panta 12. punkts
2. panta k) punkts	2. panta 13. punkts
2. panta l) punkts	2. panta 16. punkts
2. panta l) punkta i) apakšpunkts	—
2. panta l) punkta ii) apakšpunkts	—
2. panta m) punkts	—
2. panta n) punkts	2. panta 17. punkts
2. panta o) punkts	2. panta 18. punkts
2. panta p) punkts	—
2. panta q) punkts	2. panta 20. punkts
2. panta r) punkts	—
2. panta s) punkta pirmā daļa	2. panta 21. punkts
2. panta s) punkta otrā daļa	—
2. panta t) punkts	2. panta 22. punkts
2. panta u) punkts	—
3. panta 1. punkts	—

▼B

Regula (EK) Nr. 761/2001	Šī regula
3. panta 2. punkta a) apakšpunkta pirmā daļa	4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts
3. panta 2. punkta a) apakšpunkta otrā daļa	4. panta 3. punkts
3. panta 2. punkta b) apakšpunkts	4. panta 1. punkta c) apakšpunkts
3. panta 2. punkta c) apakšpunkts	4. panta 1. punkta d) apakšpunkts
3. panta 2. punkta d) apakšpunkts	4. panta 5. punkts
3. panta 2. punkta e) apakšpunkts	5. panta 2. punkta pirmā daļa; 6. panta 3. punkts
3. panta 3. punkta a) apakšpunkts	6. panta 1. punkta a) apakšpunkts
3. panta 3. punkta b) apakšpunkta pirmais teikums	6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts
3. panta 3. punkta b) apakšpunkta otrais teikums	7. panta 1. punkts
4. panta 1. punkts	—
4. panta 2. punkts	51. panta 2. punkts
4. panta 3. punkts	—
4. panta 4. punkts	—
4. panta 5. punkta pirmais teikums	25. panta 10. punkta pirmā daļa
4. panta 5. punkta otrais teikums	25. panta 10. punkta otrās daļas otrais teikums
4. panta 6. punkts	41. pants
4. panta 7. punkts	—
4. panta 8. punkta pirmā daļa	30. panta 1. punkts
4. panta 8. punkta otrā daļa	30. panta 3. un 5. punkts
4. panta 8. punkta trešās daļas pirmais un otrais teikums	31. panta 1. punkts
4. panta 8. punkta trešās daļas pēdējais teikums	31. panta 2. punkts
5. panta 1. punkts	11. panta 1. punkta pirmā daļa
5. panta 2. punkts	11. panta 3. punkts
5. panta 3. punkta pirmais teikums	12. panta 1. punkts
5. panta 3. punkta otrā teikuma pirmais ievilkums	12. panta 1. punkta a) apakšpunkts
5. panta 3. punkta otrā teikuma otrais ievilkums	12. panta 1. punkta b) apakšpunkts
5. panta 4. punkts	11. panta 1. punkta otrā un trešā daļa

▼B

Regula (EK) Nr. 761/2001	Šī regula
5. panta 5. punkta pirmais teikums	16. panta 1. punkts
5. panta 5. punkta otrais teikums	16. panta 3. punkta pirmais teikums
5. panta 5. punkta trešais teikums	17. panta 1. punkts
5. panta 5. punkta ceturtais teikums	16. panta 3. punkta otrā daļa un 4. punkta otrā daļa
6. panta 1. punkts	13. panta 1. punkts
6. panta 1. punkta pirmais ievilkums	13. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts
6. panta 1. punkta otrais ievilkums	13. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 5. panta 2. punkta c) apakšpunkts
6. panta 1. punkta trešais ievilkums	13. panta 2. punkta f) apakšpunkts un 5. panta 2. punkta d) apakšpunkts
6. panta 1. punkta ceturtais ievilkums	13. panta 2. punkta c) apakšpunkts
6. panta 1. punkta otrā daļa	13. panta 2. punkta pirmais teikums
6. panta 2. punkts	15. panta 3. punkts
6. panta 3. punkta pirmais ievilkums	15. panta 3. punkta a) apakšpunkts
6. panta 3. punkta otrais ievilkums	15. panta 3. punkta b) apakšpunkts
6. panta 3. punkta trešais ievilkums	—
6. panta 3. punkta pēdējais teikums	15. panta 8. punkts
6. panta 4. punkta pirmā daļa	15. panta 2. punkts
6. panta 4. punkta otrā daļa	15. panta 4. punkts
6. panta 5. punkta pirmais teikums	15. panta 6. punkts
6. panta 5. punkta otrais teikums	15. panta 8. un 9. punkts
6. panta 6. punkts	15. panta 10. punkts
7. panta 1. punkts	28. panta 8. punkts
7. panta 2. punkta pirmais teikums	12. panta 2. punkts
7. panta 2. punkta otrais teikums	12. panta 3. punkts
7. panta 3. punkts	42. panta 2. punkta a) apakšpunkts
8. panta 1. punkta pirmais teikums	10. panta 1. punkts
8. panta 1. punkta otrais teikums	10. panta 2. punkts
8. panta 2. punkta	—
8. panta 3. punkta pirmā daļa	10. panta 4. punkts
8. panta 3. punkta otrā daļa	—
9. panta 1. punkta ievadfrāze	4. panta 3. punkts

▼B

Regula (EK) Nr. 761/2001	Šī regula
9. panta 1. punkta a) apakšpunkts	45. panta 4. punkts
9. panta 1. punkta b) apakšpunkts	45. panta 4. punkts
9. panta 1. punkta otrā daļa	45. panta 5. punkts
9. panta 2. punkts	—
10. panta 1. punkta	—
10. panta 2. punkta pirmā daļa	38. panta 1. un 2. punkts
10. panta 2. punkta otrās daļas pirmais teikums	41. pants
10. panta 2. punkta otrās daļas otrais teikums	47. pants
11. panta 1. punkta pirmā daļa	36. pants
11. panta 1. punkta pirmais ievilkums	36. panta a) punkts
11. panta 1. punkta otrais ievilkums	36. panta c) punkts
11. panta 1. punkta trešais ievilkums	36. panta b) punkts
11. panta 1. punkta otrās daļas pirmais teikums	37. panta 1. punkts
11. panta 1. punkta otrās daļas otrais teikums	—
11. panta 1. punkta otrās daļas trešais teikums	37. panta 2. punkts
11. panta 1. punkta otrās daļas ceturtais teikums	37. panta 3. punkts
11. panta 2. punkts	43. panta 2. punkts
11. panta 3. punkta pirmais teikums	41. panta 2. punkts
11. panta 3. punkta otrais teikums	47. pants
12. panta 1. punkta a) apakšpunkts	—
12. panta 1. punkta b) apakšpunkts	35. panta 1. punkts
12. panta 1. punkta otrā daļa	—
12. panta 2. punkts	41. panta 2. punkts
12. panta 3. punkts	—
13. pants	40. panta 1. punkts
14. panta 1. punkts	49. panta 1. punkts
14. panta 2. punkts	—
14. panta 3. punkts	—
15. panta 1. punkts	50. pants

▼B

Regula (EK) Nr. 761/2001	Šī regula
15. panta 2. punkts	48. pants
15. panta 3. punkts	—
16. panta 1. punkts	39. panta 1. punkts
16. panta 2. punkts	42. panta 2. punkts
17. panta 1. punkts	—
17. panta 2., 3. un 4. punkts	51. panta 2. punkts
17. panta 5. punkts	—
18. pants	52. pants